ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὥσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευ-
ράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐ-
ζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικοὺς αὐτοῖς κρουνούς.
Ἀπὸ τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 1965 Ἀριθ. Δελτίου 28

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων στή μέσα σελίδα τοῦ πίσω ἐξώφυλλου)

ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ) ΑΘΗΝΑΙ

Διευθύνεται ὑπὸ Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς

Ὑπεύθυνος Συντάξεως Ἀγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἁγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεὰν — Ἐκδίδεται ἀνὰ τριμηνίαν

Ἀριθ. Δελτίου 28 Φθινόπωρο 1965

Ὀκτ. — Ἰούν. Κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὁμιλίες ἀπὸ τὶς 8 μ. μ Τὰ γραφεῖα ἀνοιχτὰ 7 - 9 μ. μ.

Στὶς καλοκαιριάτικες διακοπὲς (Ἰούν. — Ὀκτ.) τὰ γραφεῖα ἀνοιχτὰ κάθε Τρίτη 7.30 — 9 μ. μ.

Ο ΠΕΛΕΚΑΝ πιστεύει ἀκλόνητα πὼς ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου στὴν πνευματικότητα εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν ἐπίγνωση τῆς οἰκουμενικότητάς του.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΠΟΙΗΣΗ

Α΄ ΧΛΩΜΙΑΣΑΝ

Σάν τά χινοπωριάτικα τά φύλλα,
τοῦ χωματένιου μου μυαλοῦ
οἱ τόσοι μύριοι στοχασμοί,
οἱ τόσο βολικές στό ἐγώ μου
προχτεσινές μου πίστεις,
τοῦ κόσμου μας τοῦ σημερνοῦ
οἱ τόσες ἀρετές,
χλώμιασαν καί κιτρίνισαν
κι ἀπ' τούς ἀπόκοσμους ἀγέρηδες
σκορπίστηκαν καί χάθηκαν στό χάος.

Δέν ἄντεξαν στό Φῶς
τό δυνατό κι ἀστραφτερό
τοῦ Ἥλιου Σου, τῆς Ἀγάπης Σου,
ΖΩΗ,
μέ τά πολλά τά ὀνόματα,
Ὄσιρις, Σίβας, Φοῖβος ἤ Χριστός.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

Ἀπό τό "Ἐκ βαθέων" τῆς συλλογῆς "Ἀντίλαλοι"

Καϋμένο μικρό καβουράκι. Εἶσαι καί σύ ἕνα ἀπό τά δημιουργήματα τοῦ μεγάλου Θεοῦ. Πρέπει νά σέ βοηθήσω. Δῶσε μου μητέρα λίγη κλωστή καί σύ, Ἰούδα, ἕνα μικρό ξυλαράκι. Θά δέσω τό σπασμένο πόδι, γιά νά μπορέση νά περπατήση.

– Χά. Χά. Χά. Γέλασε ὁ Ἰούδας. Ἄκου τί λέει κυρά, εἶπε στήν Παναγιά. Θά δέση λέει ξύλο στό πόδι τοῦ κάβουρα. Χά χά χά.

– Μή γελᾶς παιδί μου. Ὁ γυιός μου θά κάνη αὐτό πού πρέπει γιά νά βοηθήση τό μικρό καβουράκι,πού τόσο πολύ υποφέρει. Τότε ο Ἰούδας ἔπαψε νά γελάη μά δέν ἔπαψε νά κοιτάζη τί ἔκανε ὁ Χριστούλης, πού μέ μεγάλη προσοχή ἔβαλε τό ξυλάκι πλάϊ στό σπασμένο πόδι καί τό ἔδεσε μέ τήν κλωστή. Ὕστερα ἔκαμε μιά μικρή γουβίτσα στήν ἄμμο καί τό ἔβαλε.

– Κάθησε τώρα, τοῦ εἶπε, λιγάκι ἥσυχο. Ἄσε τά τρελλά σου παιγνιδάκια καβουράκι γιά νά γίνης καλά.

Καί τό καβουράκι, σάν νά κατάλαβε, κάθησε μέσα στή γουβίτσα. Ἐκεῖνος δέ ἐπῆγε καί συνέχισε τό καραβάκι. Μέ επιδεξιότητα καί υπομονή ἔκοβε τά ξυλάκια καί τά κάρφωνε. Ὁ Ἰούδας τόν ἔβλεπε καί ἡ ζήλεια εἶχε ζωγραφιστῆ στό πρόσωπό του.

– Ἔλα, Ἰούδα, τοῦ ἔλεγε ο Χριστούλης, νά μέ βοηθήσης. Δικό σου εἶναι τό καραβάκι. Πρέπει νά προφθάσουμε νά τό ρίξουμε στή θάλασσα. Νά τό δοῦμε πῶς θά χορεύη στά κύματα.

– Δέν ξέρω εγώ, ἀπαντοῦσε ο Ἰούδας. Νά τό τελειώσης ἐσύ.Ξέρεις καλύτερα ἀπό μένα γιατί εἶσαι γυιός τοῦ μαραγκοῦ.

Δέν τοῦ ἀπαντοῦσε σέ τίποτα ὁ Χριστούλης καί εξακολουθοῦσε νά φτιάχνη τό καραβάκι. Ξαφνικά ὅμως τόν βλέπει νά σηκώνεται καί νά πηγαίνη στή γουβίτσα πού ἤτανε τό καβουράκι. Κατάλαβε πώς κάτι κακό θά ἔκανε καί πρίν προφτάση νά τόν σταματήση εἶχε βάλει τό χέρι του στή γουβίτσα καί εἶχε βγάλει ἔξω τό καβουράκι.

– Κοίταξε τό ἔργο σου μεγάλε ἀρχιμάστορη, λέει στό Χριστούλη. Βλέπεις πῶς κόλλησε τό σπάσιμο; καί τράβηξε τό δεμένο ποδαράκι. Πάρε τά υλικά σου, γιατί μπορεῖ νά σοῦ χρειαστοῦνε καί γιά ἄλλο κάβουρα. Χά, χά, χά.

Ὁ Χριστούλης ἔμεινε ἄφωνος. Ἀπό τά Ἅγια Ματάκια του ἀρχίσανε νά τρέχουνε δάκρυα. Ἔσκυψε καί ἐπῆρε τό καβουράκι,πού σπαρταροῦσε.

– Γιατί ἔγινες κακός, εἶπε στόν Ἰούδα. Τί κέρδισες μέ τό μεγάλο πόνο πού προκάλεσες στό μικρό αὐτό ζωάκι;

Μάζεψε ἀπό χάμω τό σπασμένο ποδαράκι, τό ἔλυσε ἀπό τό ξυλαράκι καί τό τοποθέτησε στήν τρυπούλα πού φαινότανε. Καί ὅλο ἔκλαιγε... Ἕνα ἀπό τά θεῖα του δάκρυα ἔσταξε πάνω στήν τρυπούλα καί ... τό θαῦμα ἔγινε. Τό καβουράκι ἄρχισε ἀμέσως νά περπατάη. Τότε ὁ Χριστούλης προχώρησε στή θάλασσα καί τό ἄφησε επάνω σέ μιά πέτρα. Τό κοίταξε πού χαρούμενα ἔτρεχε στά γνώριμά του μέρη.

Ἡ Παναγιά σ'ὅλη αὐτή τήν ἱστορία δέν εἶχε διόλου μιλήσει.

Σάν είδε όμως πώς τελείωσε, έπηγε κοντά του, τόν έπηρε στήν αγκαλιά της καί ενώ φιλούσε τά χέρια του, τού έλεγε.
-Παιδί μου, η κάθε σου πράξη είναι αγάπη. Είναι καθήκον. Άραγε παιδί μου, πόσο μεγάλος θά γίνης... Καί ποιό θά είναι τό ευχαριστώ τών ανθρώπων σέ Σένα;
Εκείνη τή στιγμή ακούστηκανε κλάματα. Έκλαιγε ο Ιούδας. Κοιτούσε τό Χριστούλη καί όλο έκλαιγε.
Έλα νά τελειώσουμε τό καραβάκι σου Ιούδα, άκουσε η Παναγιά τό παιδί της νά λέη. Τό πρόσωπό Του, καθώς μιλούσε, έλαμπε από τό χαμόγελο πού είχε ανθίσει στά χείλη Του. Τό χαμόγελο τής απέραντης, τής ατέλειωτης καλωσύνης Του. Έλα, Ιούδα, μήν κλαίς πιά. Τό καβουράκι τώρα είναι ευτυχισμένο. Έχει γερά όλα του τά ποδαράκια καί γυρνάει καί πηδάει όπου τού αρέσει. Μήν κλαίς. Ο καλός Θεός αμέσως μάς συγχωρεί, φτάνει νά μην ξανακάνουμε τήν κακή πράξη. Έλα νά τελειώσουμε τό καραβάκι σου. Έλα κοντά μου, Ιούδα.

Ιωάννα Θεμιστοκλέους

(Αναδημοσιεύεται από τό περιοδικό "Πολιτική αεροπορία")

Γ΄ Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΛΟ ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΕΡΙΝΑ

Ο Άγιος Μαλό ήταν οπαδός τού Απόστολου Παύλου καί γι'αυτό όσες φορές τού μενε λίγος καιρός δούλευε κι αυτός χειρωνακτικά γιά νά κερδίζει τά λίγα χρήματα πού χρειάζονταν γιά τίς άμεσες ανάγκες του.

Κάποτες μαζί μ'άλλους χριστιανούς είχανε πάει σ'ένα κτήμα νά κλαδέψουνε τ'αμπέλια.

Σάν αποτέλειωσε τή δουλειά του πήγε νά πάρει τό σακκάκι του, μά βρήκε πώς μιά καρδερίνα είχε γεννήσει ένα αυγό πάνω σ'αυτό. Ξέροντας πώς ο Θεός όμοια φροντίζει γιά τά πουλιά όπως καί γιά τά πάντα δέν πήρε τό ρούχο του από εκεί ώσπου νά κλωσσηθεί τ'αυγό καί τ'άλλα πού γέννησε έπειτα η καρδερίνα καί νά γίνουν πουλάκια. Καί τούτο είναι τό θάμα. Όσο καιρό έμεινε τό σακκάκι κεί έξω, ούτε μιά σταγόνα βροχή δέν έπεσε απάνω του. Κι αυτό τό 'δαν πολλοί καί βλόγησαν τό Θεό γιατί έδειξε έτσι τή χαρά Του γιά τήν αγάπη πού νοιώθουν λίγοι άνθρωποι γιά τά ζώα.

Από τά **Acta Sanctorum**. Μετάφραση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Δ΄ ΜΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΛΟ

Λένε πώς ο Άγιος Μαλό δέν πήρε τό σακκάκι του γιατί μιά καρδερίνα είχε κάνει τή φωλιά της πάνω σ'αυτό.

Νά καί κάτι παρόμοιο. Προχτές κάποιος πρωταθλητής τού γκόλφ έχασε τόν αγώνα γιά τό πρωτάθλημα επειδή δέ θέλησε νά παίξει τή μπάλα του πού 'πεσε κοντά καί κύλησε δίπλα στή φωλιά μιάς τσίχλας.

Έλεν Ουάντολ (Helen Waddel) σύγχρονη βρεττανή πεζογράφος καί ποιήτρια. Από τό "Ζώα καί άγιοι". Μετάφραση Δημ. Θεοδωρίδη

Ε΄ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΜΟΥΛΑΣ

Εὐλογημένο γιά τόν κόσμο τό βουνίσιο,
τό πεισματάρικο κι ἀνάποδο μουλάρι.
Τό δρόμο στήν κακοτοπιά θά βρεῖ τόν ἴσιο-
μήν τό κεντᾶς˙μήν τό βαρεῖς˙μόνο θά πάρει
τίς σάρες καί,τά κράκουρα - κάθε στρατί,
τό πόδι του, ακαλλίγωτο, γερά πατεῖ.

Μιά τούφα πουρναρόφυλλα κορφολογάει,
διαβατικά τήν πεῖνα του νά ξεγελάσει,
καί σέ μιά λούμπα κοκκινόνερα,βουτάει,
τά δυό μουσούδια νά δροσίσει ἀπό τή βράση.
Δέ σοῦ ζητάει παρά μιά στάλα λευτεριά:
Δέ θέλει χαλινόλουρα καί λαιμαριά!

Καί πάει τ'ἀλέσματα στό μύλο μοναχό του.
Ξένοιαστος τ'ἀκλουθᾶς κι ἀκοῦς ν'ἀντιλαλεῖ
τό χαλκοκούδουνο στό λαιμοτράχηλό του
σά μπιρμπιλόλαλο ἀνοιξιάτικο πουλί.
Στρέφει, τηράει καμιά βολά καί κατά σένα,
σά νά σοῦ κρένει μέ τά μάτια μπιστεμένα.

Μήν τήν κεντᾶς,τή μούλα σου,μήν τή βαρεῖς.
ἄστη νά πάρει ἀνασασμό σέ κάποιο σιάδι˙
μέ τήν παλάμη κάνε της ὄντας μπορεῖς˙
ἀνάλαφρα στήν τραχηλιά της κάνα χάδι
καί θά σέ,πάει γοργότερα στή ράχη πέρα
καί πάλι οθε ζητᾶς νά πᾶς τήν ἄλλη μέρα.

Κι ὄντας θέ νάρθει κι ὁ καιρός νά βγεῖς γαμπρός,
στρωσιδωμένη μέ τά κόκκινα κιλίμια,
θέ νά περνάει καμαρωτή στά μάτια μπρός
τῶν κοριτσιῶν ἀπ τοῦ χωριοῦ τά καλντιρίμια.
Θ'ἀνοιγοκλειοῦν αὐλόπορτες καί τζαμωτά
- γειά καί χαρά στόν καβαλάρη πού βαστᾶ.

Κάποιαν ἡμέρα, λιόκαμα γιά ἀνεμοζάλη,
ξάφνου θά νιώσει τά φορτιά της πιό βαριά...
Κοντολυγάει, χτυπάει στό χῶμα τό κεφάλι
καί θά σ'ἀφήκει μοναχό μεσοπορειά.
Χαροπαλεύοντας γυρνάει τ'ὀγρό της,μάτι-
λέν - καί τηράει στερνή φορά τόν ἀγωγιάτη.

Ν. Πετιμεζᾶς - Λαύρας

ΑΛΟΓΑ ΣΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟ

Τ'άλογα μπορούν νά κολυμπάνε
όμως λίγο - κι όχι βολικά.

"Γκλόρια" - στή λαλιά μας, τό ξηγάνε:
"Δόξα" - θυμηθεῖτε τό καλά.

Έχοντας καμάρι τ'όνομά του
έσχιζε ενα πλοῖο τόν ωκεανό.

Χίλια άλόγατα στ'άμπάρια κάτω
άγαθά μασούσαν τό σανό.

Χίλια άλόγατα. Κι'εύτυχία δέ φέραν
τέσσερις χιλιάδες πέταλα σ'αυτά.

Νάρκη χτύπησε τό πλοῖο μιά μέρα
μακρυά άπ τή γῆ τους στ άνοιχτά.

Μπόρεσεν ή βάρκα νά χωρέσει
τούς άνθρώπους. Κεῖνα άλαφιαστά

κολυμπούσαν... Δέν υπῆρχε θέση
γιά τ'άλόγατα σέ βάρκες καί πλωτά.

Πλέει σάν πυρόξανθο νησάκι
τό κοπάδι στ'ωκεάνιο νερό.

Κι'ήταν τόσο άπλό - σάν ποταμάκι
τούς φαινότανε τό χάος τό τρομερό.

Μά δέν εἶχε τέλος τό ποτάμι.
Καί παράπονο, χλιμίτρισμα φριχτό

στέλναν τ'άτια πούχαν άποκάμει
σ'όσους τάχαν στείλει στό χαμό.

Τά κατάπινε τό στόμα τῆς άβύσσου
καί πνιγόταν τό χλιμίντρισμα, οἰμωγή·

Μά κι'αὐτό, ἦταν όλο. Μά λυπήσου
τ'άλογα πού δέν ξανάδανε τή γῆ.

Μπορίς Σλούτσκι, σύγχρονός μας ρῶσος ποιητής
Μετάφραση Άλέξη Πάρνη

Άναδημοσιεύεται άπό τό περιοδικό "Νέα Έστία" τῆς 1 Ἰουλίου 1963 (ἔτος ΛΖ΄ Τόμ. 74ος τεῦχος 864 σελ. 860).

Ζ΄ ΑΝΑΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΤΥΡΑΝΝΙΑ

Τί νάναι τό λοιπόν εκεΐνο πού τά φυλλοκάρδια μας αγγίζει κι ανατριχίλα μάς φέρνει σά βλέπουμε νά μεταχειρίζονται απάνθρωπα τά δύστυχα τά ζώα; Μοΰ φαίνεται πώς είν ετούτο: Πρώτα πρώτα πώς δέ μάς εκάνανε κανένα κακό. Έπειτα τό πώς δέν έχουνε τή δύναμη ν αντισταθούνε. Κεΐνο πού κάνει τόσο ιδιαίτερα συγκινητικά τά όσα τραβάνε τ' άμοιρα τά ζώα είναι πώς πέφτουνε θύματα τής α ν α ν τ ρ ί α ς καί τής τυραννίας. Είναι τόσο τρομαχτικό, τόσο σατανικό νά βασανίζουμε τά πλάσματα πού δέ μάς βλάψανε ποτέ, πού δέ μπορούνε νά υπερασπιστούνε τόν εαυτό τους, πού είναι απόλυτα στήν εξουσία μας.

Καρδινάλιος Τζών Νιούμαν (**John Henry Newman**, 1801-1890), άγγλος θεολόγος καί ποιητής. Μετάφραση Μαρίας Οικονόμου.

Η΄ ΤΟ ΚΑΤΣΙΚΑΚΙ

Μιά μέρα ένα κατσικάκι τό 'σκασε από τό κοπάδι του. Ο Μωυσής έτρεξε αμέσως νά τό περιμαζέψει κι ύστερα από αρκετό περπάτημα τό βρήκε πάνω σέ κάποιο χαμόβουνο ανάμεσα στά βράχια νά πίνει νερό από μιά πηγή. "Κακόμοιρο κατσικάκι, σκέφτηκε, τό 'σκασες, γιατί διψούσες. Σίγουρα θά 'σαι πολύ κουρασμένο". Καί σηκώνοντάς το στόν ώμο του τό ξανάφερε στό κοπάδι. Τότες ο Θεός σκέφτηκε: " Όπως λυπήθηκε τό κατσικάκι καί τό κουβάλησε πίσω στό κοπάδι του γιατί ήτανε κουρασμένο, έτσι θά νοιώσει συμπόνια καί γιά τόν πολυπαθιασμένο λαό Μου καί θά θελήσει νά πάρει απάνω του τά κρίματά τους".
Ο Θεός προτού εμπιστευτεί τ' ανθρώπινα κοπάδια στούς βασιλιάδες, ή στούς προφήτες τούς δοκιμάζει εμπιστεύοντας τους τά κοπάδια τών ζωντανών του.

Έντμόν Φλέγκ (**Edmond Fleg**), σύγχρονος γαλλοεβραίος συγγραφέας. Από τή" Ζωή τοΰ Μωυσή". Μετάφρ. Δημήτρη Θεοδωρίδη

Θ΄ ΑΔΕΡΦΙΑ

Ποταμόφαρα εσείς, καί τ' αγέρα πουλιά, κι όλα εσείς ζωντανά πού φωλιάζετε μές στό Λιβάδι, μ ενώνει συγγένεια μ εσάς, μιά κ ένας Πατέρας μάς έχει πλασμένους.

Από προσευχή τής ερυθρόδερμης φυλής Πώνυ (**Pawnee**) παρμένη από τό βιβλίο τοΰ Γκρίμμιλς (**Grimmils**) "Ιστορία Ινδιάνων" (" **Story of Indiansn**). Απόδοση Μαρίας Οικονόμου

Τζών Σ. Σάρτζεντ Ουΐλ Μπ. Γέητς

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΓΕΗΤΣ

ΟΥΪΛΛΙΑΜ ΜΠΑΤΛΕΡ ΓΕΗΤΣ (1865-1939)

Ἐδῶ κ᾿ἑκατό χρόνια, στίς 13 Ἰουνίου τοῦ 1865, γεννήθηκε ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους καί τούς πιό πρωτότυπους αγγλόφωνους λογοτέχνες τῆς ἐποχῆς μας, ὁ ἰρλανδός ὁ Οὐΐλλιαμ Μπάτλερ Γέητς(William Butler Yeats),ποιητής,πεζογράφος καί δραματογράφος.

Τόν τραβοῦσε πάντα τό υπερβατικό. Τόν τραβοῦσε τό συμβολικά Τόν τραβούσανε οἱ ἀπόκρυφες ἀλήθειες πού υπάρχουνε στούς πατροπαράδοτους τούς μύθους καί τούς θρύλους. Ἤτανε μυστικιστής καί ἐσωτεριστής. Διάβασε καί θαύμασε τόν Πλωτίνο, τόν Ἔκχαρτ, τό Μπαΐμε, τό Σβέντενμποργκ. Πολύ νέος ἄρχισε νά ἐνδιαφέρεται γιά τή μεταψυχική κ᾿ἔχει γράψει γιά πνευματιστικά φαινόμενα πού τοῦ ἔτυχε νά παρατηρήσει. Φαίνεται πώς εἶχε διαμεσότητα.

Ἔγραψε ποιήματα ἀπό τά δεκαεφτά ὥς τά ἑβδομηντατρία του χρόνια. Παράλληλα ἔγραφε κ᾿ἕνα σωρό πεζογραφήματα - διηγήματα,μυθιστορήματα, ἄρθρα, κριτικά καί φιλοσοφικά δοκίμια, προλόγους καί εἰσαγωγές, γράμματα, αὐτοβιογραφία. Ἔγραψε καί πολλά θεατρικά ἔργα, ἄλλα ἔμμετρα κι ἄλλα πεζά.

Πρόσφερε τήν τέχνη του στήν κίνηση γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας του. Ἀνακατεύτηκε στόν ἀγώνα γιά τήν ἀναγέννηση τῆς

παλιᾶς κελτικῆς γλώσσας της κ'ἔγινε ἀρχηγός τῆς σχολῆς τῶν γ α ε λ ι κ ῶ ν[1], τῆς ομάδας ἀπό ιρλανδούς λογοτέχνες πού τραβήξανε τήν προσοχή τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ στό λαογραφικό πλοῦτο, τῆς χώρας τους καί παραστήσανε στά ἔργα τους τήν Ἰρλανδία μέ ονειρευτή ομορφιά ὅμοια μέ κείνη πού περιγράφει ο μεγάλος ποιητής τῆς ελισαβετιανῆς Ἀγγλίας ο Ἔντμουντ Σπένσερ. Πρωτοστάτησε στήν ἵδρυση τῆς Ἰρλανδικῆς λογοτεχνικῆς ένωσης καί τῆς Ἐθνικῆς λογοτεχνικῆς ένωσης τοῦ Δουβλίνου. Κ ἦταν ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου τῆς Ἰρλανδίας.

Στήν ἀρχή ἔγραφε ποιήματα ἁπλά, πού ἔχουνε τό μορφικό τύπο τῆς μπαλλάντας, κι ἄλλα πού τά χαραχτηρίζει περίτεχνο δούλεμα τῆς μορφῆς. Σ' αὐτά τά πρῶτα του ποιήματα διακρίνουμε τήν επίδραση παλιότερων ποιητῶν, καί μάλιστα τῆς προραφαηλιτικῆς σχολῆς[2], καί τοῦ Μπλέηκ καί τοῦ Σέλλυ καί τοῦ Μαίτερλινκ. Μέ τόν καιρό βρῆκε η ποίησή του στούς θρύλους καί στά παραμύθια τοῦ τόπου του μοτίβα συνταιριασμένα μέ τή μουσικότητά της καί μέ τῆς ἔμπνευσής της τήν τάση πρός τό ρωμαντικό καί τό ἀλλόκοσμο. Κουβέντιασε ο Γέητς μέ τόν απλοϊκό τό χωριάτικο πληθυσμό τῆς Ἰρλανδίας τόν περιτριγυρισμένο ἀπό τόσα καί τόσα κ ρ ο μ λ έ κ, μεγάλα ορθολίθια στημένα κυκλικά, λατρευτικά μνημεῖα τῆς αρχαίας κελτικῆς θρησκείας. Κι ἄκουσε ἀπό λαϊκά στόματα μυθικές ιστορίες προχριστιανικές. Αλαφροΐσκιωτοι τοῦ μιλήσανε γιά πλάσματα υπερφυσικά πού τά εἴδανε μέ τά μάτια τους. Ξωμάχοι γιά ξωθιές τῶν λιβαδιῶν καί τῶν χωραφιῶν, γεροθαλασσόλυκοι γιά σειρῆνες.

Ο μυστικισμός του τόν ἔφερε πολύ κοντά στό Βυζάντιο, πού ἔχει γι αὐτόν συμβολική σημασία, όπως βλέπουμε στά δυό του "βυζαντινά" ποιήματα.

Ἀπό τά πιό γοητευτικά πεζογραφικά του ἔργα εἶναι καί τό "Κελτικό σούρουπο", ὕμνος στίς ομορφιές τῆς δυτικῆς Ἰρλανδίας, πολύμορφη καί πολύχρωμη τοιχογραφία πού δείχνει τά ἔθιμα τούτης τῆς περιοχῆς καί τίς λαϊκές δοξασίες της. Πιό σύνθετο πεζογράφημα καί πιό υποβλητικό εἶναι τό "Κρυφό ρόδο". Τό ἀποτελοῦνε μυστικιστικές καί συμβολικές ιστορίες πού μᾶς μιλᾶνε γιά υπερφυσικές δυνάμεις. Χωριστά ἔχουν εκδοθεῖ οι "Πίνακες τοῦ Νόμου" καί η "Προσκύνηση τῶν Μάγων". Παρουσιάζουν ανθρώπους τῆς γοτθικῆς εποχῆς πού τούς τραβάει ο μυστικισμός, η ἀλχημεία, ἡ καββάλα, ὁ ροδοσταυρισμός καί δείχνουνε τίς τάσεις καί τίς αναζητήσεις τοῦ συγγραφέα. Μακρύτερο κι ακόμα πιό περισσότεχνο ἀφήγημα εἶναι η " **Rosa alchemica**"("Τό ἀλχημικό ρόδο"). Τό ρόδο εἶναι ἀγαπημένο σύμβολο τῆς λογοτεχνίας τοῦ Γέητς, σύμβολο ἀγάπης καί ομορφιᾶς.

---

1. Γαελική λέγεται ἡ κελτική ὁμογλωσσία πού ἡ σπουδαιότερή της γλώσσα εἶναι ἡ ιρλανδική.
2. Τῆς λογοτεχνικῆς σχολῆς τοῦ ΙΘ΄ αἰώνα πού γύρεψε νά ξεκόψει από τή συμβατικότητα καί νά ξαναγυρίσει στήν ελευθερία καί στή φυσικότητα τῆς ζωγραφικῆς τῆς προγενέστερης ἀπό τό Ραφαήλ.

Οἱ δυό μεγάλες ἀγάπες του, ἡ ἀγάπη του γιά τήν ὀμορφιά κ'ἡ ἀγάπη του γιά τήν πατρίδα του καί γιά τούς θρύλους της, συνυφαίνονται καί στή σύνθεση τῶν δραματικῶν του ἔργων. Αὐτός ὁ ποιητής τοῦ στίχου καί τῆς πρόζας καί τῆς σκηνῆς γύρεψε νά καθιερώσει ἕνα καινούργιο εἶδος θεατρικοῦ ἔργου, ἕνα ρωμαντικό δράμα μέ ἔντονο λυρισμό, μέ συμβολισμό καί μέ ἰδιότυπη ἀτμόσφαιρα γεμάτη ἀπό τίς θύμησες τοῦ ἰρλανδικοῦ λαοῦ. Τέτοιο δράμα εἶναι η "Κόμησσα Κάθλην", ἔργο μέ ρυθμική ὀμορφιά καί μέ περίκομψη χάρη, πού ἡ μεγαλόψυχη ἡρωίδα του προσφέρνει τόν ἑαυτό της θυσία, ὅταν σέ καιρό φοβερῆς πείνας οἱ Δαιμονικοί ἔμποροι ἀγοράζουνε ψυχές μέ ψωμί. Στή "Χώρα τοῦ πόθου τῆς καρδιᾶς" μιά ὀνειροπαρμένη νιόπαντρη χωριατοπούλα ἀφουγκράζεται τό κάλεσμα τοῦ νεράϊδότοπου, τοῦ χώρου τῆς αἰώνια ὄμορφης νιότης. Καί τελικά τό ἀκολουθεῖ καί φεύγει ἀπ'τή ζωή τῆς γῆς. Στήν "Κάθλην Νί Χούλιγκαν" μιά μπαμπόγρια μεταμορφώνεται σέ κόρη πούχει βασίλισσας περπατησιά. Συμβολίζει τό πνεῦμα τῆς Ἰρλανδίας τό παντοτινά νέο κι ἀπίστευτα παλιό. Στό "Ἀμμόμετρο" ἕνας σοφός βλέπει πώς ἡ λογική του εἶναι ἀνήμπορη νά λύσει τό μυστήριο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Γέητς παράτησε τά θέματα τά ρωμαντικά καί θέλησε νά γίνει η λογοτεχνία του πιό προσγειωμένη. Πίστεψε πώς ξεκόβοντας ἀπ τόν ἰδεαλισμό καί παίρνοντας τοῦ ρεαλισμοῦ τό δρόμο θά κανε πιό ἄμεσα ἀποτελεσματική τήν προσπάθειά του γιά τήν πνευματική ἀναγέννηση τῆς χώρας του.

Ἡ δραματογραφία του ἐπηρεάστηκε κι ἀπό τό θέατρο τῆς Ἀνατολῆς καί ἰδιαίτερα ἀπό τά πατροπαράδοτα τά γιαπωνέζικα δράματα ν ό[1]. Κέντρισε τή φαντασία του η θεατρική χρησιμοποίηση τῆς ἐξπρεσιονιστικῆς παλιᾶς γιαπωνέζικης μάσκας. Τίς στυλιζαρισμένες χορευτικές κινήσεις πού σ αὐτά τά παλιά τά σκηνικά ἔργα τά ἐξωτικά συνοδεύουνε τά λόγια, ὅπως οἱ κινήσεις τοῦ χοροῦ στό ἀρχαῖο ελληνικό θέατρο, γύρεψε νά τίς εναρμονίσει μέ τά λόγια τά δικά του στά "Τέσσαρα δράματα γιά χορευτές".

Αὐτός ὁ λατρευτής τῆς ὀμορφιᾶς, πού τόν μαγνήτιζε τό μυστήριο καί πού θέλησε ν ἀναστήσει τ ἀρχαῖα σύμβολα τῆς φυλῆς του, δίκαια τιμήθηκε στά 1923 μέ τό βραβεῖο Νόμπελ τῆς λογοτεχνίας γιά τήν ἐξαίσια καλλιτεχνική ἔκφραση πούδωσε στό πνεῦμα ολάκερου λαοῦ. Η ἁγνή φωτιά τῆς ἀγάπης του γιά τό λαό του τόν ἔφερε κοντά στῆς λαϊκῆς ψυχῆς τά πανανθρώπινα βάθη. Λουσμένος στά δυναμογόνα τους νάματα γίνηκε εὐαίσθητος δέχτης καί φωτεινός φορέας ὀμορφιᾶς καί ἐσωτερικῆς ἀλήθειας. Ἄξιος νά συλλάβει ἀλλόφυλα καί ξενότροπα μηνύματα. Τοῦ Βυζάντιου, τοῦ Ταγκόρ, τῆς γιαπωνέζικης ἱερατικῆς δραματουργίας. Κι ἄξιος νά πλουτίσει τήν αγγλική γλῶσσα καί τήν αγγλική λογοτεχνία μέ τή γοητευτικά παράξενη κελτική φράση καί μέ τήν κελτική σκέψη τήν τόσο ζωηρά χρωματισμένη ἀπό τήν ενορατική λαϊκή θυμοσοφία.

Μαρία Οἰκονόμου

---

1. Γιά τά δράματα ν ό βλ. τεῦχ. 13 (Χειμώνας 1961-1962) σελ. 24.

ΤΟ ΡΟΔΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Ρόδο τῶν ρόδων ὅλων,
ὅλου τοῦ Κόσμου Ρόδο.
Ψηλά πανιά, φαντά μέ τίς κλωστές τοῦ στοχασμοῦ,
ξεδιπλωμένα ἀνεμοδέρνονται
πάνω ἀπ τήν πλημμυρίδα τῶν ὡρῶν
καί τό τραγούδι τυραγνοῦν τοῦ ἀγέρα
καί τῆς καμπάνας τόν ἀχό τοῦ σημαντήρα τοῦ Θεοῦ,
πού ὁλημερίς χτυπᾶ μέ τῶν νερῶν τήν ἔγνοια.
Κι ὅλο τό τσοῦρμο ἀναμαζώνεται.
Κι ἔχουν τά μουσκεμένα τους μαλλιά
ἀπ τόν ἀγέρα ἀνάκατα.
Κι ἄλλοι εἶναι ἀπό τό φόβο τους βουβοί
κι ἄλλοι πολύλογοι, γιομάτοι ἀπαντοχή.
Κι ὅπως μέ προσπερνάει ὁ καθένας τοῦ φωνάζω:
Ἀπό τίς μάχες πού δέν τέλειωσαν ποτέ μπορεῖτε νά γυρίστε.
Αὐτός πού τήν ἀγάπη ἀγροίκησε
νά τραγουδάει δίχως ποτέ νά σταματάει
δίπλα στό τζάκι τ ὁλοκάθαρο, κοντά στήν ἥσυχη γωνιά της
δέν θέλει καταφύγιο
σάν βρίσκεται σέ κίνδυνο,
ἀνάπαυλα στίς μάχες του.
Μά οἱ ἄλλοι μαζωχτεῖτε.
Καί σεῖς πού ἡ στέρηση τῆς ἀγάπης
τά στόματά σας σφράγισε μέ τή σιωπή
ἤ μόλις κάποτε μπορέσατε νά τραγουδῆστε
στήν ξέθωρη τήν κονταυγή.
Ἄς ἔρθει ἐδῶ
ὅποιος ζητεῖ κάτι περσότερο ἀπ ὅτι ὑπάρχει
μές στή βροχή, στήν πάχνη,
στόν ἥλιο, στό φεγγάρι γιά στή γῆ.
Ὅποιος ἀναστενάζει
μ ὅλο πού βρίσκεται στά ὁλόχαρα τ ἀστέρια ἀνάμεσα.
Ὅποιος γυρίζει γελαστός
ἀπό τῆς θάλασσας τά χείλια τά θλιμένα
τοῦ Θεοῦ τίς μάχες δίνοντας
πάνω στά γκρίζα τά καράβια.
Αὐτός πού ᾽χει παρέα τή μοναξιά,
ὁ λυπημένος καί ὁ ἀχόρταγος.
Σέ ὅλους αὐτούς θά φανερώσει ἡ Νυχτιά ἡ γερόντισσα
τό φοβερό της μυστικό.
Τοῦ Θεοῦ τό σήμαντρο τούς προσκαλεῖ
γιατί ἄκουσε τῆς ἄμοιρης καρδιᾶς τους τή μικρή κραυγή

κι έτσι μπορούνε πιά
μήτε νά ζούν ποτές μηδές καί νά πεθαίνουν.

Ρόδο τών ρόδων όλων,
όλου τού Κόσμου Ρόδο.
Έδώ σέ τούτη τή μεριά ήρθες καί Σύ,
όπου οί θολές φουσκονεριές χτυπούν
τού λιμανιού της θλίψης τά μουράγια.
Άκουσες τήν απόκοσμη γλυκιά φωνή τού σήμαντρου
πού μάς καλεί ολοένα.
Σύ Αιώνια Όμορφιά, θωριά θλιμένη πήρες,
όμοιος μέ τόν καθένα μας, όμοιος μέ τή θολή τή θάλασσα.
Καί τά μακρόσκαρα καράβια μας προσμένουν
μέ τά πανιά τού στοχασμού τους χαλαρά
γιατί βουλήθηκε ό Θεός νά χουν τή μοίρα τή δικιά μας.
Κι έτσι κι αυτά
όταν στό τέλος νικημένα στούς πολέμους Του βουλιάξουν
μέσα στ' αστραφτερά τ' αστέρια,
δέ θ' αγροικάμε της θλιμένης μας καρδιάς
πλιό τή μικρή φωνή
πώς είναι μπορετό
μήτε νά ζούμε μήτε νά πεθαίνουμε.

Ουίλλιαμ Μπάτλερ Γέητς (1865-1939)
Απόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

ΟΡΑΜΑ ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΗ

Ό Παράδεισος δέν είναι αυτό πού πιστεύαμε πώς είναι. Δέν είναι γαλήνη, δέν είναι τραγούδι καί μουσική, δέν είναι τό τέλος κάθε αγώνα. Όποιος αγάπησε αγαπάει κ' εκεί, μά μέ πιότερο πάθος. Ό καβαλλάρης καβαλλικεύει τ' άλογο κ' εκεί, μά τ' άλογο τρέχει σάν τόν άνεμο καί πηδάει τίς ράχες τών βουνών. Κ' ή μάχη συνεχίζεται πάντα, πάντα. Αυτή είν' η χαρά στόν Παράδεισο, ή αδιάκοπη μάχη... Σέ τούτη τή μάχη δέ θά μπούμε άν πρώτα δέ σβήσουμε τήν αίστηση, τό καθετί πού μπορούμε νά τό δούμε καί νά τ' αδράξουμε. Πρέπει όλο τόν κόσμο νά τόνε σβήσουμε... Πρέπει νά σβήσουμε τό φώς τών άστρων καί τό φώς τού ήλιου καί τό φώς τού φεγγαριού... ώσπου όλα νά τά ξαναφέρουμε στό τίποτα... Εκεί πού δέν υπάρχει τίποτα... εκεί είν' ό Θεός.

Ουίλλιαμ Μπάτλερ Γέητς. Από τό θεατρικό έργο "Τό μονοκέρατο[1] από τ' αστέρια". Μετάφραση Μαρίας Οικονόμου

Σημ. μετ. Τό μονοκέρατο (αγγλικά unicorn, γαλλικά licorne) ίναι ένα μυθικό ζώο πού σχέδια πάνω σέ βράχους της Αφρικής, όπως καί μεσαιωνικά ταπέτα καί έργα ζωγραφικής καί εμβλήματα, τό παραστaίνουνε μέ κορμί άλογου καί μ' ένα μόνο κέρατο μακρύ καί μυτερό στό μέτωπο. Συμβολίζει τήν παρθενική αγνότητα καί τήν ανίκητη δύναμή της.

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ Ι: ΠΟΙΗΣΗ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΝΤΑΝΤΕ

Α΄ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΡΟΔΟ

Έτσι λοιπόν σά μέγα ρόδο ολάσπρο
τήν άγιαν είδα σύναξη, πού νύφη[1]
μέ τό αίμα του τήν έκαμε ο Χριστός μας.
Μά η άλλη, πού βλέπει ψέλνει φτερουγώντας
τή δόξα Αυτού πού φλέγει τη μέ αγάπη
καί τή δοξάστρα ομάδι καλοσύνη,
σά μέλισσες ανθοτρυγήτρες σμάρι,
πού μιά τρυγάει κι άλλη γυρνώντας όπου
ο μόχτος της μελώνεται, παρόμοια
στό μέγα ανθό κατέβαινε, πού φύλλα
τόσα στολίζουν, κι ανηφόραε εκείθε
όπου θρονιάζει η Αγάπη της, αιώνια.
Φλόγες λαμπρές τά πρόσωπά τους όλα,
χρυσά φτερά, καί τό άλλο τό κορμί τους
λαμποκοπούσε ασπρότερο απ τό χιόνι.
Σκαλί σκαλί, στό ρόδο ως ροβολούσαν,
τόν έρωτα καί τήν ειρήνη εχύναν,
πού τρύγααν στ αψηλά φτεροκοπώντας.
Κι ανάμεσα Θεού καί ρόδου, άν κι ήταν
πετούμενα μεγάλα σμάρια τόσα,
τή λάμψη ουδέ καί τή θωριά δέν κρύβαν·
τί διαπερνάει τά σύμπαντα τό θείο
τό φως, κι όσο καθένα αξίζει παίρνει,
κι εμπόδιο αυτό δέν έχει από κανένα.
Τό γαληνό, μακάριο αυτό βασίλειο,
πού νιές τό κατοικούν γενιές κι αρχαίες,[2]
μάτια, καρδιά, στό Κέντρο τά στυλώσαν.
Ώ φως τριπλό, πού σ ένα μόνο Αστέρι
φεγγοβολώντας τούς μακάριους φραίνεις,
τήρα στή γης τ ανταριασμένα πλήθη.

Ντάντε Αλιγκέρι. Από τόν "Παράδεισο" (ΛΑ΄1 - 30)
Μετάφραση Ν. Καζαντζάκη

---

1. Σημ. μετ. Η σύναξη των αγγέλων, πού δέν κάθεται, όπως η σύναξη των αγίων, παρά πετάει.
2. Σημ. μετ. Άγιες ψυχές της Παλιάς καί της Νέας Διαθήκης.

Β΄ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ένας είναι ο Θεός.
Τό σύμπαν είναι μιά σκέψη τοῦ Θεοῦ.
Τό σύμπαν εἶναι ένα λοιπόν.
Όλα από τό Θεό προέρχονται.
Όλα όμοια στή θεία φύση μετέχουν.
Η ανθρωπότητα εἶναι μιά.
Ο Θεός δέν δημιούργησε άχρηστα πράγματα.
Καί γιά νά υπάρχει η ανθρωπότητα πρέπει νά υπάρχει ένας μοναδικός σκοπός γιά όλους.

Ντάντε Αλιγκέρι. Μετάφραση Χρυσῆς Ι. Καφαλοπούλου

Γ΄ Ο ΝΤΑΝΤΕ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο καί τέλος

Ἄς ξαναγυρίσουμε σ'αυτά πού είπαμε στήν αρχή. Στά ψυχολογικά θέματα πρέπει ο κάθε ορισμός νά παίρνει έννοια δυναμική.

Σέ ορισμένα στάδια τῆς εξέλιξης, όπως στό στάδιο τοῦ πρωτόγονου ανθρώπου, τόν ψυχικό κόσμο τοῦ ατόμου τόν αποτελεῖ σχεδόν αποκλειστικά τό υποσυνείδητο. Κι όμως έχει πάντα ο άνθρωπος τή δυνατότητα νά φτάσει σέ εξελικτικό βαθμό πού νά εκμηδενιστεῖ σχεδόν τό περιεχόμενο τοῦ υποσυνείδητου, νά ελέγχεται από τό συνειδητό εγώ πέρα γιά πέρα.

Κι ο ποιητής μᾶς λέει πώς αυτό εἶναι μπορετό, πώς έχει συμβεῖ καί σ'αυτόν. Ο Ντάντε, πού αντιπροσωπεύει τό προσωπικό εγώ, όπως οι περισσότεροι άνθρωποι κοιμόταγε ήσυχος τόν ύ π ν ο τ ῆ ς ζ ω ῆ ς. Μά ξυπνώντας απ αυτό τόν ύπνο νοιώθει σέ τί άγριο δάσος βρέθηκε, όπου συχνοδιαβαίνανε θεριά, καί πώς ἦταν ανάγκη νά γλιτώσει απ ολους εκείνους τούς κινδύνους δίχως νά χάσει πιά καιρό.

Μέ τή βοήθεια τοῦ Βιργίλιου, σύμβολου τῆς ανθρώπινης λογικῆς, πού τήν εμπνέει πάντα η Βεατρίκη, σύμβολο τῆς μοναδικῆς αρχῆς, δηλαδή τῆς θεϊκῆς ουσίας, καταλαβαίνει πώς ο καλύτερος τρόπος νά υπερασπιστεῖ κανένας τόν εαυτό του εἶναι νά γνωρίσει καλά τόν εχθρό του.

Παίρνοντας κουράγιο καί δύναμη απ'αυτές τίς εσωτερικές δυνάμεις αντιμετωπίζει τό πρόβλημα τοῦ κακοῦ καί θέλει όλο νά τό γνωρίσει, ως τήν πιό βαθιά του ρίζα.

Εξετάζει ένα ένα τά ελαττώματα τοῦ ανθρώπου από τά πιό πρόστυχα καί φανερά ως τά πιό λεπτά καί κρυφά, από κύκλο σέ κύκλο, καί τελικά φτάνει ως τόν Εωσφόρο, δηλαδή ως τήν πρώτη αιτία όλου τοῦ κακοῦ πού υπάρχει στόν κόσμο.

Κατεβαίνοντας ρωτάει δαίμονες κι αμαρτωλούς, ξεπερνάει εμπόδια, ξεστήνει παγίδες. Κ΄έτσι φτάνοντας στό σταυρόδρομι της πορείας του, έχει μάθει αρκετά όχι μόνο πως νά νικήσει τό κακό παρά καί πως νά μεταχειριστεί ως καί τίς δυνάμεις του κακού γιά νά ελευθερωθεί απ΄αυτό καί νά βγεί από τήν Κόλαση. Έτσι ο Εωσφόρος, πού στάθηκε η πρώτη αιτία του κακού γιά τόν κόσμο δηλαδή γιά τήν ανθρωπότητα, θά σταθεί, αντίθετα από τή θέλησή του, βοηθός γιά τήν απελευθέρωση του Ντάντε από τό κακό. Όπως η πτώση άρχισε μέ τήν πλανεμένη χρησιμοποίηση των εωφοσφορικών δυνάμεων, έτσι θ΄αρχίσει η σωτηρία μέ τή σωστή τους χρησιμοποίηση.

Αφού βυθομέτρησε ο Ντάντε τά κατάβαθα του υποσυνείδητου, κ΄έτσι γνώρισε τή λειτουργία των νόμων του, του γίνεται τό υποσυνείδητο συνειδητό, δηλαδή η κόλαση γίνεται καθαρτήριο, καί οι δαίμονες, δηλαδή τά ένστικτα, γίνονται άγγελοι, πάντα πρόθυμοι νά τόν εξυπηρετήσουν. Έτσι ελέγχοντας όλη τήν έκταση του υποσυνείδητου δέν μπορεί πιά νά είναι θύμα των δυναμισμών του. Καί τούς μεταχειρίζεται τώρα συνειδητά. Μά μόνο γιά ν΄ανεβεί.

Στό διάστημα αυτού του καινούργιου άθλου του επωφελείται από τίς διδασκαλίες των αγγέλων του καθαρτήριου, δηλαδή από τήν ενόραση καί τήν πείρα πού αποκτήσανε τά εξαγνιστικά πνεύματα, πού συμβολίζουν τίς περασμένες του πράξεις, όπως τίς βλέπει στό φως της καινούργιας συνειδησιακής του κατάστασης.

Αναγνώρισε πιά όλα τά λαθεμένα στοιχεία της δράσης του καί τάβγαλε από πάνω του. Είναι πιά έτοιμος γιά νέα εξόρμηση, πρός τόν παράδεισο, πρός τήν υπερσυνείδηση. Στήν ξυπνημένη του ψυχή η υπερσυνείδηση παρουσιάζεται σάν πραγματικότητα αντικειμενική, πού μπορεί συνειδητά νά τή ζήσει. Η σφαίρα λοιπόν της συνείδησης, αφού τό ξετόπισε τό υποσυνείδητο καί τό απόκλεισε, απλώνεται παίρνοντας καί τό υποσυνείδητο. Κ΄έτσι γιά τό Ντάντε δέν υπάρχει πιά υποσυνείδητο, συνειδητό καί υπερσυνείδητο. Υπάρχει μόνο υλικό γιά αδιάκοπη συνέχεια πείρας, γιατί όλα εξουσιάζονται από τή συνείδηση.

Αφού βγήκε από τή μέση τό παρελθόν, εξαφανίζεται καί τό μέλλον. Κι όλα γίνονται παρόν, δηλαδή τό αιώνιο τώρα. Μά γιά νά πραγματοποιηθεί αυτό, χρειάζεται ν΄αφαιρεθεί εκείνος ο λεπτός πέπλος πού χωρίζει ακόμα τή Μονάδα από τό Θεό, δηλαδή τό παγκόσμιο συνειδητό από τό παγκόσμιο ασυνείδητο, μ΄άλλα λόγια όλο τό εκδηλωμένο απ΄όλο τό ανεκδήλωτο.

Όλοι του παράδεισου οι άγγελοι κ΄οι μακαρισμένοι, δηλαδή οι διαθέσεις οι δίκαιες καί οι αρετές οι απαραίτητες γιά νά συνεχιστεί τό ταξίδι, τόν βοήθησαν τό Ντάντε νά συναντήσει τή Βεατρίκη, τή συνείδηση της Μονάδας.

Αφού ολοκληρώθηκε η συνείδηση καί έγινε "πανταχού παρούσα", αφού έλειψε ο χρόνος καί ο χώρος, του απομένει μόνο τό τελευταίο πήδημα. Μά εδώ πιά τίποτα δέ μπορεί η ανθρώπινη ψυχή, α-

κόμα κι ἄν πάλλει στό πιό ψηλό ἐπίπεδο τῆς συνείδησης. Ἄλλο δέν τοῦ μένει παρά ν' ἀφεθεῖ καί νά περιμένει. Γιατί τό τελικό τ' ἀγκάλιασμα θά τοῦ ἔρθει ἀπό τόν Πατέρα, δηλαδή ἀπό τόν Αἰώνιο. Σ' Αὐτόν ξαναγυρίζει η ψυχή σάν τόν ἄσωτο υιό, μά γεμάτη παλμό ἀγάπης, πλουτισμένη ἀπό τήν εμπειρία τοῦ πόνου.

Δυό εἶναι οι δρόμοι πού οδηγοῦν στόν Πατέρα ἤ στή Νιρβάνα, ἡ ὑπέρτατη σοφία ἤ η ἀπέραντη ἀγάπη, πού σέ τελευταία ανάλυση δέν εἶναι παρά οἱ δυό ὄψεις μιᾶς καί μόνης ἀλήθειας, γιατί δέν μπορεῖς νά κατέχεις τή μιά χωρίς νά κατέχεις καί τήν ἄλλη.

Ο Ἰησοῦς, πού μᾶς δίδαξε τό δρόμο τῆς ἀγάπης, ἀπάντησε στό Φίλιππο, πού τοῦ ζητοῦσε νά τοῦ δείξει τόν Πατέρα: " Ο εορακώς με εόρακε καί τόν Πατέρα". Αὐτό σημαίνει πώς ἐκεῖνος πού μέσ' ἀπό τήν ἀγάπη πραγματοποίησε τή χριστική συνείδηση ἔχει πιά ενωθεῖ μέ τόν Πατέρα καί δέ ζεῖ πιά στό χρόνο, ζεῖ στό αἰώνιο.

Καί ο Βούδδας δίδασκε τούς προσεκτικούς καί πιστούς μοναχούς ὅτι γιά κεῖνον πού ἔφτασε στήν απελευθέρωση δέν υπάρχει πιά αὐτός ο κόσμος πού προέρχεται ἀπό τήν ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων κι ἀπό συνείδηση περιορισμένη. Πώς αὐτός ζεῖ σέ ἀπέραντη ειρήνη καί σέ ἀπέραντη μακαριότητα μές στήν ἀγκαλιά τοῦ Αἰώνιου, πού ο Βούδδας τοὔδωσε τ' ὄνομα Νιρβάνα.

Ο Ντάντε τίς ἀλλαγές τῆς συνείδησής του τίς παρουσίασε στά τρία διαφορετικά μέρη τοῦ ποιητικοῦ του ἔργου σάν νά ἔγιναν σέ διαδοχικούς καιρούς. Αὐτό τό ἔκανε επειδή ἦταν ἀνάγκη νά γίνουν νοητά σέ ψυχές φυλακισμένες ἀκόμα στό χῶρο καί στό χρόνο γεγονότα καί συμβάντα πού εἶναι σύγχρονα ἀφοῦ γίνονται σέ συνειδησιακό επίπεδο υπέρτερο ἀπό κατηγορίες πού ἀνήκουν στή συνείδηση τήν ἀνθρώπινη.

Ὅμως εἶναι βέβαιο πώς ἡ διδασκαλία πού ὁ μεγάλος ποιητής θέλησε νά δώσει μέ τή Θεία Κωμωδία δέν περιορίζεται στά λίγα πράγματα πού ἔχουν εκτεθεῖ εδῶ. Γιατί ὅλα τά ἔργα τά γεννημένα ἀπό ἀνώτερη ἔμπνευση ἔχουν καί περιεχόμενο προφητικό γιά τή μοίρα τῆς ἀνθρωπότητας. Τό κάθε μέρος τῆς Θείας Κωμωδίας περιέχει μιά κατάσταση συλλογικῆς συνείδησης. Καί κάθε κατάσταση συλλογικῆς συνείδησης πού εκδηλώνεται εκφράζεται σ' ἕναν ιδιαίτερο τύπο πολιτισμοῦ. Κι ἄν παραβάλουμε τήν κάθοδο τοῦ Ντάντε στήν κόλαση μέ τήν επίπονη πορεία πού κάνει η ἀνθρώπινη σκέψη γιά νά γνωρίσει καί νά κατακτήσει τόν κόσμο τῆς φύσης, βλέπουμε πώς ο τωρινός πολιτισμός ἀντιστοιχεῖ μέ τό φτάσιμο τοῦ Ντάντε στόν Εωσφόρο, δηλαδή στό πιό βαθύ σημεῖο τῆς κόλασης, ὅπου λειτουργοῦν οι εωσφορικές δυνάμεις, δηλαδή στό επίπεδο τῆς συγκεκριμένης νόησης, πού εἶναι ψυχρό, υπολογιστικό, συμπερασματικό, περιορισμένο καί κλειστό στόν εαυτό του.

Ο ἀτομικός αἰώνας εἶναι τό ὁρόσημο πού πέρα ἀπ' αὐτό δέ μποροῦμε νά προχωρήσουμε χωρίς νά πάρουμε ὅλως διόλου ἀντίθετο δρόμο, χωρίς δηλαδή ν' ἀντιστρέψουμε τίς ἀξίες τῆς ζωῆς.

Τώρα ἡ ἀνθρωπότητα βρίσκεται σέ μιά καμπή. Εἴτε ἡ ἐξουσία πο-

δίνουν αυτές οι δυνάμεις θά χρησιμοποιηθεῖ γιά νά τονιστεῖ τό εγώ τό προσωπικό ἤ τό εθνικό εἴτε θά μποῦν οἱ δυνάμεις αυτές στή διάθεση ολων γιά νά βοηθήσουν τήν ἀνθρωπότητα ν ανεβεῖ.

Η απάντηση πού μᾶς δίνει ο Ντάντε εἶναι ευνοϊκή γιά τή μοίρα τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί μόλις ἔφτασε στόν Εωσφόρο γύρισε πρός τήν αντίθετη μεριά. Αρπάχτηκε από τόν Εωσφόρο καί ἴσα ἴσα μέ τη βοήθεια τοῦ κορμιοῦ τοῦ Εωσφόρου βγῆκε καί εἶδε τ ἄστρα.

Σήμερα η ἀνθρωπότητα κατέχει τήν ατομική ενέργεια, τό πιό μεγάλο δῶρο πού ἔκανε στόν ἄνθρωπο ο νοῦς ο συγκεκριμένος, ο εωσφορικός. Καί γι αυτό στό χέρι τῆς τωρινῆς ἀνθρωπότητας εἶναι νά τή χρησιμοποιήσει σωστά αυτή τήν ενέργεια. Ἄν χρησιμοποιηθεῖ σωστά η ατομική ενέργεια, θά γλιτώσει τήν ἀνθρωπότητα απ ολες εκεῖνες τίς υλικές αθλιότητες πού φοβᾶται ο σημερινός ἄνθρωπος. Ἄν χρησιμοποιηθεῖ εγωιστικά, θά σημάνει καί τῆς ανθρωπότητας τό τέλος.

Μά αφοῦ η Θεία Κωμωδία δέν τελειώνει στήν Κόλαση, αφοῦ συνεχίζεται στό Καθαρτήριο καί στόν Παράδεισο, κι αφοῦ η ανθρωπότητα από τόν καιρό τοῦ Ντάντε ως τίς μέρες μας χρειάστηκε γύρω από εφτά αιῶνες γιά νά φτάσει σ αυτό τό κρίσιμο σημεῖο, ἔχουμε δικαίωμα νά ελπίζουμε ὅτι στούς εφτά αἰῶνες πού θ ακολουθήσουν καί πού αντιστοιχοῦν μέ τό Καθαρτήριο θά μπορέσει η ανθρωπότητα νά ετοιμάσει τίς προϋποθέσεις γιά νά πραγματοποιηθεῖ ο παράδεισος, δηλαδή μιά ανθρωπότητα πού τά μέλη της θ αναγνωρίζουνε πώς εἶναι αδέρφια κι ολοι οἱ ἄνθρωποι θά ζοῦνε μέ απόλυτη ομόνοια καί αρμονία καί θά γνοιάζονται μόνο γιά τό γενικό καλό.

Τό μεγάλο ὄνειρο τῆς παγκόσμιας αδελφότητας θά πραγματοποιηθεῖ πέρα γιά πέρα. Κ ἔτσι θά δώσει σ ὅλους τή δυνατότητα τῆς συμμετοχῆς στή θεϊκότητα, δηλαδή θά μπορέσουν ολοι ν αποκτήσουν εκείνη τήν επέκταση τῆς συνείδησης πού μ αυτή ο ἄνθρωπος θά ζεῖ στό Θεό καί ο Θεός στον ἄνθρωπο.

Τό νά ελέγχει ο ἄνθρωπος τό υποσυνείδητό του καί νά τό βάλει στήν υπηρεσία τοῦ εγώ του, σημαίνει, από βιολογική ἄποψη, ότι σταθεροποίησε τίς σχέσεις ανάμεσα στά κέντρα τῆς συνείδησης καί στά κέντρα τῆς φυτικῆς ζωῆς, τῆς ζωῆς τοῦ ορμέμφυτου, ὅπου ἔχουν τήν ἕδρα τους οἱ αυτοματισμοί καί τήν πηγή τους οἱ συγκινήσεις, τά πάθη καί τά αισθήματα.

Τό νά πραγματοποιήσει τό υπερσυνείδητο ο ἄνθρωπος σημαίνει νά ξυπνήσει, νά κάνει ενεργά καί συνειδητά εκεῖνα τά κέντρα τοῦ νεοεγκέφαλου πού στή συνηθισμένη τήν ανθρωπότητα βρίσκονται σέ αδράνεια ολοκληρωτική ἤ σχεδόν ολοκληρωτική. Τά διάφορα εἴδη τῆς γιόγκα σοῦ μαθαίνουν τήν τεχνική πού χρειάζεται γιά νά φτάσεις σ αυτή τήν πραγματοποίηση. Αυτό ομως μπορεῖ νά γίνει γιά τό ἄτομο. Η ανθρωπότητα εἶναι ομαδικός οργανισμός, ὅπου ο κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἕνα κύτταρο, πού τό συνδέει μέ τ ἄλλα ἕνας φυ-

χικός συνεκτικός ιστός. Εδώ έλεγχος του υποσυνείδητου θά πεῖ οι τάξεις πού διευθύνουν, αυτές πού αντιπροσωπεύουν τό συνειδητό μέρος, νά γνωρίζουν τίς γεωλογικές καί εξελικτικές ανάγκες των μαζών, πού αντιπροσωπεύουν τό υποσυνείδητο, νά ερμηνεύουν όλες τίς αντιδράσεις σωστά, νά εμποδίζουν τίς υπερβολές καί νά κρατοῦν στήν κυριαρχία τους τίς ορμές τοῦ ένστιχτου.

Η ανθρωπότητα θά τό πραγματοποιήσει τό υπερσυνείδητο όταν οι τάξεις πού κυβερνοῦν θά είναι σέ θέση νά καταλάβουν ότι τά ηθικά διδάγματα πού περιέχουν οι μεγάλες θρησκεῖες άλλο δέν είναι παρά επιστημονικές αλήθειες ανώτερης κατηγορίας καί ότι γι'αυτό τό λόγο εφαρμόζονται στό σύνολό τους καί μέ τή μεγαλύτερη ακρίβεια.

Τό άτομο καί η κοινωνία πού πραγματοποίησαν τήν αυτολοκλήρωσή τους θά έχουνε φέρει έναν "κόσμο", δηλαδή μιά τάξη, εκεῖ όπου υπῆρχε χάος. Αυτό θά πεῖ ότι στό άτομο καί στήν κοινωνία η ζωή θά εξελιχθεῖ σύμφωνα μέ παγκόσμιους νόμους, όπου τίποτα δέν θά οφείλεται στή σύμπτωση, όπου όλα θά οφείλονται στοῦ ανθρώπου τή θέληση πού εναρμονισμένη μέ τή θέληση τή θεϊκή γίνεται ή φυσική της ερμηνεύτρια καί έτσι πραγματοποιεῖ τίς προϋποθέσεις γιά τή θεμελίωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ σ'όλη τή γῆ.

(Τέλος)

Φιλιμπέρτο Τσαραττίνι (**Filiberto Zarattini**). Από τό ιταλικό θεοσοφικό περιοδικό "Πνευματική αυγή" (**Alba spirituale**")

Μετάφραση Χρυσῆς Καφαλοπούλου

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΙΙ: ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΚΑΙ ΜΥΘΟΣ

Α΄ Η ΜΙΚΡΗ ΣΕΙΡΗΝΑ

παραμυθι (συνέχεια)

Τέτοια μεγαλεῖα κανένας στή γῆ δέ μπορεῖ νά τά φανταστεῖ. Η μεγάλη σάλα τοῦ χοροῦ ἦταν όλη από κρύσταλο. Χιλιάδες θεόρατες αχιβάδες αραδιασμένες δεξιά κι αριστερά σκορπάγαν ένα φῶς αχνογάλαζο. Κι αυτό τό φῶς μέσ' απ τούς τοίχους τούς διάφανους φώτιζε καί τή θάλασσα όξω. Αμέτρητα ψάρια κολυμπούσανε, μεγάλα καί μικρά, σκεπασμένα μέ λέπια πού γυαλοκοπούσανε σάν τήν πορφύρα, σάν τό μάλαμα καί σάν τ'ασήμι κι αστράφτανε φανταχτερά.

Μές στή μέση τῆς σάλας κυλοῦσε ένα φαρδύ ποτάμι κι απάνω στό ποτάμι χορεύανε τά δελφίνια κ οι σειρῆνες. Τό χορό τους τόν συνόδευε τό τραγούδι τους. Καλύτερα απ όλους τραγούδησε η μικρή σειρήνα. Τόσο πολύ τή χειροκροτήσανε πού η χαρά της τήν έκανε νά ξεχάσει τῆς γῆς τά θέματα. Μά σέ λίγο τῆς ξανάρθαν οι καημοί της οι παλιοί. Συλλογίστηκε ξανά τ'όμορφο τό πριγκηπόπουλο καί τήν ψυχή του τήν αθάνατη. Αποτραβήχτηκε απ τά τραγούδια κι απ τά γέλια, βγῆκε απ τό παλάτι σιγά σιγά κ'έκατσε στό περβολάκι της. Εκεῖ γροίκησε τοῦ φλάουτου τόν αχό πού διαπερνοῦσε τή θάλασσα.

"Νά τονε πού περνάει κεῖνος π'ἀγαπάω μ'ὅλη μου τή ψυχή. Αὐτόνε μονάχα συλλογιέμαι. Σ'αὐτόνε θάθελα νά μπιστευτῶ τήν εὐτυχία τῆς ζωῆς μου. Εἶμαι πρόθυμη τόν κάθε κίντυνο ν'ἀντικρύσω γιά χάρη του, καί γιά ν'ἀποχτήσω ἀθάνατη ψυχή. Τώρα πού χορεύουν οι αδερφάδες μου στοῦ πατέρα μου,τό παλάτι θά πάω στή μάγισσα τῆς θάλασσας, πού τόσο μ'ἔκανε ν'ἀνατριχιάζω ἴσαμε τούτη τή στιγμή. Ἴσως νά μπορέσει νά μοῦ δώσει ορμήνεια καί βοήθεια".

Κ'η μικρή σειρήνα βγῆκε απ'τό περβόλι της καί τράβηξε κατά τίς ρουφῆχτρες πού μουγκρίζουνε. Πίσω από κεῖ λημέριαζε η μάγισσα. Ποτέ της δέν τόν είχε πάρει κεῖνο τό δρόμο η κορασιά. Μήτε λουλούδι φύτρωνε μήτε καί χορταράκι. Ἄμμος σταχτόχρωμος καί γυμνός σκέπαζε τό βυθό κι απλωνόταν ὥσαμε κεῖ πού στριφογύριζε τό νερό σάν τίς μυλόπετρες μέ φοβερή ορμή, κι ὅ,τι ἄρπαζε τό κατάπινε. Η ρηγοπούλα βρέθηκε στήν ανάγκη νά περάσει μέσ'από κεῖνες τίς ρουφῆχτρες γιά νά φτάσει στῆς μάγισσας τό λημέρι πού βρισκότανε μέσα σ'εναν παράξενο λόγγο. Όλα τά δέντρα καί τά χαμόδεντρα ἤτανε κάτι πλάσματα πολυπόδαρα, μισό ζῶα καί μισό φυτά,ὅμοια μέ φίδια εκατοκέφαλα, μέσ'απ'τή γής βγαλμένα. Τά κλαριά ἤτανε μπράτσα,μακριά καί γλιστερά καί τελειώνανε σέ δάχτυλα σκουληκόμορφα, π'αναδεύανε δίχως σταματημό. Αυτά τά δάχτυλα,ἅμα πιάνανε κάτι, τό σφίγγανε καί δέν τ'ἀφήνανε πιά.

Τρομάρα τήν ἔπιασε τή μικρή σειρήνα. Θάθελε νά γυρίσει πίσω, μά συλλογίστηκε τόν πρίγκηπα καί τήν ανθρώπινη ψυχή κι αρματώθηκε μ'ὅλο της τό κουράγιο. Τά μακριά της τά μαλλιά τά κυματιστά τάδεσε γύρω απ'τό κεφάλι της γιά νά μήν τῆς τ'αδράξουνε κεῖνα τά πολυπόδαρα τά πλάσματα. Σταύρωσε τά χέρια στό στῆθος της. Καί μέ τά χέρια σταυρωμένα κολύμπησε γλήγορα ανάμεσ'από κεῖνα τά πλάσματα τά φριχτά. Τό καθένα τους κάτι ἔσφιγγε μές στά μπράτσα του, λές καί τόσφιγγε μέ σιδερένια σκοινιά. Ἄσπρους σκελετούς ναυαγῶν, κουπιά, κασόνια, σκελεθρωμένα ζῶα. Κόπηκε τό αἷμα της σάν εἶδε ένα από κεῖνα τά τέρατα νά σφίγγει μιά μικρή σειρήνα πνιγμένη.

Στό τέλος ἔφτασε σ'ἕνα μεγάλο ξέφωτο τοῦ λόγγου. Ἐκεῖ κάτι χοντρά φίδια τῆς θάλασσας κουλουριαζόντανε καί δείχνανε τή φριχτή τήν κοιλιά τους τήν αχνοκίτρινη. Μές στή μέση τοῦ ξέφωτου βρισκότανε τό σπίτι τῆς μάγισσας. Ἤτανε χτισμένο μέ κόκκαλα ναυαγῶν. Η μάγισσα καθότανε πάνω σέ μιά μεγάλη πέτρα καί μέσ'απ'τή χούφτα της ταΐζε ἕνα βάτραχο ὅπως ταΐζουν οι ἄνθρωποι τά καναρινάκια. Κεῖνα τά φοβερά τά φίδια τάλεγε κοτοπουλάκια της. Κ'η χαρά της ἤτανε νά τά κυλάει ὅλη τήν ὥρα πάνω στό στῆθος της,πούμιαζε μέ σφουγγάρι.

"Ξέρω τί γυρεύεις, φώναξε σάν εἶδε τή ρηγοπούλα. Βλακεῖες ἔβαλες στό μυαλό σου. Ὅμως θά σέ βοηθήσω γιατί ξέρω πώς σέ κακό θά σοῦ βγοῦνε. Θές νά ξεφορτωθεῖς τήν ουρά σου τήν φαρίσια καί στή θέση της νάχεις δυό από κεῖνα τά πράματα πούχουν οι ἄνθρω-

ποι καί περπατᾶνε. Γιά νά σέ λιμπιστεῖ ο πρίγκηπας τά θές. Γιά νά σέ στεφανωθεῖ καί νά σοῦ δώσει αθάνατη ψυχή".

Καί λέγοντας ετοῦτα τά λόγια έσκασε στά γέλια. Κ'ήτανε τό γέλιο της τρομαχτικό. Πέταξε χάμου τό βάτραχο καί τά φίδια. "Ἄς εἶναι. Καλά 'κανες κ'ἤρτες. Αὔριο, άμα βγεῖ ο ήλιος, θάν αργά. Θάσαι αναγκασμένη νά καρτερήσεις άλλον ένα χρόνο. Θά σοῦ φτιάξω ένα ελιξήριο νάν τό πάρεις μαζί σου στή στεργιά πρί νά φέξει. Κάτσε στήν ακροθαλασσιά καί πιέ το. Στή στιγμή θά ζαρώσει η ουρά σου, θά μαζέψει. Καί θά χωριστεῖ στή μέση, θά γίνει κεῖνο πού λέν οι άνθρωποι δυό όμορφα ποδάρια. Μά νάν τά ξέρεις πώς θά σοῦ πονέσει σά νά σοῦ μπήξουνε μαχαίρι κοφτερό. Όλος ο κόσμος θά βλέπει τήν ομορφιά σου καί θά μένει μ'ανοιχτό τό στόμα. Μά στό κάθε βῆμα πού θά κάνεις θά πονᾶς σά νά πατᾶς μύτες βελονιῶν καί θά ματώνεις. Ἄν θές νάν τούς περάσεις αὐτουνούς τούς πόνους, δέχομαι νά σέ βοηθήσω".

"Θά τούς βαστάξω", είπ'ή σειρήνα. Ἔτρεμ'ή φωνή της. Μά πιό πολύ σκεφτότανε τόν πρίγκηπα καί τήν αθάνατη ψυχή.

"Μά μήν ξεχνᾶς, ξακολούθησ'η μάγισσα, πώς άμα γίνεις άνθρωπος δέ θά μπορεῖς πιά νά ξαναγίνεις σειρήνα. Ποτέ δέ θά ξαναδεῖς τό παλάτι τοῦ πατέρα σου. Κι ανίσως καί δέ σοῦ αφοσιωθεῖ μ' όλη του τήν ψυχή καί μ'όλη του τήν καρδιά ο πρίγκηπας ξεχνώντας καί μάνα καί πατέρα ή ανίσως καί δέ στρέξει νά βλογήσει ο παπάς τό γάμο σας, ποτέ σου δέ θάχεις αθάνατη ψυχή. Τή μέρα πού θά στεφανωθεῖ άλλη γυναίκα, ή καρδιά σου θά σπάσει καί δέ θάσαι πιά παρά ένας αφρός πάνω στά κύματα.

– Δέχομαι, εἶπ'ή ρηγοπούλα χλωμή σάν τό κερί.

– Πάει καλά, ξακολούθησ'η μάγισσα. Όμως πρέπει καί νά μέ πλερώσεις. Καί δέ γυρεύω λίγα. Η φωνή σου εἶν'η ωραιότερη φωνή τοῦ βυθοῦ. Μ'αὐτήνε λογαριάζεις νά τόνε ξετρελάνεις τόν πρίγκηπα. Μά ίσα ίσα τή φωνή σου θέλω γιά πλερωμή. Γιά νά σοῦ δώσω τό ακριβό μου τό ελιξήριο, σοῦ γυρεύω ό,τι έχεις ωραιότερο. Γιατί, γιά νά πιάσει καλύτερα, πρέπει νά ρίξω μέσα τό αἷμα τῆς καρδιᾶς μου.

– Μά άν μοῦ πάρεις τή φωνή μου, ρώτησ'ή μικρή σειρήνα, τί θά μοῦ μείνει;

– Η θωριά σου η ξελογιάστρα, η περπατησιά σου ή ανάλαφρη, ή τρισχαριτωμένη, τά μάτια σου τά εκφραστικά. Φτάνουν όλα τοῦτα γιά νά ξεμυαλίσεις έναν άντρα. Ἔλα. Κουράγιο. Βγάλ'τή γλώσσα σου νά στήν κόψω. Κ'ύστερις θά στό δώσω τό ελιξήριο.

– Ἄς εἶναι, αποκρίθηκε η ρηγοπούλα. Κ'η μάγισσα τῆς έκοψε τή γλώσσα. Τό δύστυχο τό κορίτσι έμεινε μουγγό.

Στή στιγμή έβαλε η μάγισσα τό καζάνι στή φωτιά γιά νά βράσει τό μαγικό τό φάρμακο.

"Καλό πράμα η πάστρα" εἶπε καί πῆρε ένα μάτσο οχιές καί σκούπισε τό καζάνι της. Ἔπειτα έδωσε μιά νυστεριά στό στῆθος της

καί τό μαῦρο της τό αἷμα ἔσταξε μές στό καζάνι.
Ἕνας ἀχνός πηχτός βγῆκε ἀπό κεῖ μέσα καί σχημάτισε μορφές παράξενες, φριχτές. Κάθε λίγο καί λιγάκι πρόσθετε καί κάποιο καινούργιο συστατικό η μάγισσα. Κι ἅμα ἔβρασε καλά καλά κεῖνο τό πράμα, ἅμα ἔκανε μπουρμπουλῆθρες μεγάλες, ἔβγαλε έναν αχό πού ἦταν σάν τό βογγητό τοῦ κροκόδειλου. Τό γιατρικό, τώρα πού ἦταν ἕτοιμο, ἔμοιαζε μέ καθαρό νερό.
"Νά το, εἶπ η μάγισσα αφοῦ τόβαλε μέσα σ'ένα μπουκάλι. Ἄν τήν ὥρα πού θά διαβαίνεις τό λόγγο μου, κάνουνε νά σ'αρπάξουνε τά πολυπόδαρα, ρίξ'τους μιά σταλαματιά ἀπό τοῦτο δῶ τό φάρμακο κ' ἔγνοια σου. Θά γίνουνε χίλια κομάτια".
Περιττή ἦτανε τούτη η ορμήνεια. Γιατί τά πολυπόδαρα μόλις βλέπανε τό ἐλιξήριο νά λαμπει στῆς ρηγοπούλας τό χέρι κάνανε καταπίσω τρομαγμένα. Κ' ἔτσι πέρασε η κοπέλα ανάμεσ'απ τίς ρουφῆχτρες τίς πολύβουες καί βγῆκε ἀπό τό δάσος.
Ἔφτασε στό παλάτι τοῦ πατέρα της. Σβησμένα ἦταν τά φῶτα στή σάλα τοῦ χοροῦ. Σίγουρα θάχανε πάει ολοι νά κοιμηθοῦνε. Μά δέν αποτόλμησε νά μπεῖ μέσα. Νά τούς μιλήσει δέ μποροῦσε πιά. Καί σέ λίγο θά τούς ἄφηνε γιά πάντα. Ἔνιωθε τήν καρδιά της νά ραγίζει ἀπό τή λύπη. Ὕστερα γλίστρησε ως τό περβόλι κι ἀπ'τῆς κάθε αδερφῆς της τή βραγιά ἔκοψε ένα λουλούδι. Μέ τ'ακροδάχτυλά της ἔστειλε χίλια φιλιά στό παλάτι. Κι ανέβηκε στήν επιφάνεια τῆς θάλασσας.
Ακόμα δέν εἶχε βγεῖ ο ἥλιος τή στιγμή πού εἶδ'ἡ σειρῆνα τό παλάτι τοῦ βασιλόπουλου. Κάθισε στήν ακρογιαλιά κ'ἤπιε τό ελιξήριο. Ἦτανε σά νά τῆς ἔκοβε τό κορμί της σπαθί ακονισμένο. Λιγοθύμησε καί πολλή ὥρα ἦτανε σάν πεθαμένη. Ὅταν συνῆρθε, ἔλαμπε πιά ο ἥλιος στή θάλασσα. Ἔνιωθε πόνο καφτερό. Μά ἦταν αντίκρυ της τ'ὄμορφο τό βασιλόπουλο καί κάρφωνε πάνω της τά μάτια του τά μαῦρα.
Η μικρή σειρῆνα χαμήλωσε τά δικά της. Κ'εἶδε πώς ἡ φαρουρά της εἶχε χαθεῖ. Στή θέση της ἦτανε δυό ἄσπρα καί χαριτωμένα πόδια.
Ο πρίγκηπας τή ρώτησε ποιά εἶναι καί ποῦθεν ἔρχεται. Τόν κοίταξε γλυκά καί λυπημένα, δίχως νά μπορέσει νά βγάλει μιλιά. Ἔπειτα τήν πῆρε ο νιός ἀπό τό χέρι καί τήν πῆγε στό παλάτι. Κάθε της βῆμα, ὅπως τῆς εἶχε πεῖ η μάγισσα, τῆς ἔφερνε πόνους φοβερούς. Κι ομως ακουμπώντας στό μπράτσο τοῦ βασιλόπουλου ανέβηκε τίς μαρμάρενιες σκάλες ανάλαφρη σάν τή σαπουνόφουσκα. Κι ὅλος ο κόσμος σάστισε θωρώντας τήν περπατησιά της τή χαριτωμένη. Τή ντύσανε στά μετάξια καί στίς μουσελίνες. Καί δέ χορταίνανε νά καμαρώνουνε τήν ομορφιά της. Σκλάβες ντυμένες στά μεταξωτά καί στό χρυσάφι τραγουδούσανε μπροστά στό βασιλόπουλο τ'αντραγαθήματα τῶν προγόνων του. Ὅμορφα τραγουδούσανε καί τίς χειροκροτοῦσε τό πριγκηπόπουλο χαμογελώντας στήν κορασιά.
"Καί ποῦ νάξερε, συλλογιότανε κείνη, πώς γιά χάρη του θυσίασα φωνή ακόμα πιό ωραία".

Ἀφοῦ τραγουδήσανε, χορέψαν οἱ σκλάβες ἕνα χορό γεμάτο χάρη. Ἀσύγκριτη μουσική τόν συνόδευε. Χόρεψε κ᾽ ἡ σειρηνούλα. Σήκωνε ψηλά τ᾽ ἄσπρα της τά μπράτσα, πατοῦσε στ᾽ ακρόνυχά της, μόλις πι ἄγγιζε τό πάτωμα. Καί τά μάτια της μιλούσανε στήν καρδιά καλύτερα απ᾽ τό τραγούδι πού εἶπαν οἱ σκλαβοποῦλες. Συνεπαρμένοι τήν κοιτούσανε ὅλοι. Τό βασιλόπουλο βροντοφώναζε πώς ποτέ δέ θάφευγε ἀπό κοντά του αὐτή ἡ κοπέλα. Καί τῆς ἔδωσε τήν ἄδεια νά κοιμᾶται μπροστά στήν πόρτα του πάνω σ᾽ ἕνα βελουδένιο μαξιλάρι. Κανένας δέν ἤξερε τί πόνους εἶχε τραβήξει η κόρη τήν ὥρα πού χόρευε.

Τήν ἄλλη μέρα τό βασιλόπουλο τῆς χάρισε ἕνα κοστούμι ἀμαζόνας γιά νά πάει μαζί του καβάλλα. Διαβήκανε οἱ δυό τους τά δάση τά μυρωμένα κι ἀνεβήκανε τά ψηλά βουνά. Η ρηγοπούλα γελοῦσε, μά ἔνιωθε τά πόδια της νά ματώνουνε.

Τή νύχτα, πού ἦταν ὅλοι κοιμισμένοι, κατέβηκε ἀγάλια ἀγάλια τή σκάλα τή μαρμαρένια καί πῆγε στ᾽ ακρογιάλι νά δροσίσει στό κρύο νερό τῆς θάλασσας τά πόδια της πού καίγανε. Κ᾽ ἦρθε στό νοῦ της η θύμηση τῆς πατρίδας της.

Μιά νύχτα εἶδε τίς ἀδερφάδες της χεροπιασμένες νά κολυμπᾶνε. Κολυμπώντας τραγουδούσανε τόσο λυπητερά, πού δέ μπόρεσε νά μήν τούς κάνει νόημα. Τή γνωρίσανε. Τῆς εἴπανε πόσο τίς λύπησε. Κάθε νύχτα ξαναγυρίζανε στήν ἀκροθαλασσιά. Μιά φορά τῆς φέρανε καί τή γριά γιαγιά, πού χρόνια εἶχε νά βγάλει τό κεφάλι της ὄξω ἀπ᾽ τό νερό. Τῆς φέρανε καί τό βασιλιά τῆς θάλασσας μέ τήν κορώνα του τήν κοραλλένια. Αὐτοί ὅμως δέν αποτολμήσανε σάν τίς ἀδερφάδες της νά ζυγώσουνε στήν ἀκρογιαλιά.

Ὅσο περνούσανε οἱ μέρες, τόσο πιό πολύ τήν ἀγαποῦσε τό πριγκηπόπουλο. Μά τήν ἀγαποῦσε ὅπως ἀγαπᾶς ἕνα παιδί καλό καί χαριτωμένο. Ὅμως γιά ν᾽ ἀποχτήσει η σειρήνα ἀθάνατη ψυχή, γιά νά μή γίνει μιά μέρα λίγος ἀφρός, ἔπρεπε νά τήν παντρευτεῖ ὁ πρίγκηπας.

(Συνεχίζεται)

Χάνς Κρίστιαν Ἄντερσεν (1802 - 1875) Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου

Β΄ Ο ΚΡΙΣΝΑ

(ἔμμετρος μύθος)

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Νύχτα ἀσημένια.
Πίσω ἀπ᾽ τά κέδρα λάμπει τό φεγγάρι,
μοσχοβολοῦνε τ᾽ ἀγριοκρίνα τοῦ βουνοῦ.
Καμιά πνοή, κ᾽ η νύχτα ακούνητη κοιμᾶται.
Μά νά, πού μές στή σιγαλιά κάποιος αὐλός ηχάει.
Τά κέδρα ἀγατριχιάσανε, καί στίς χλωρές φωλιές τους
ξυπνήσαν οἱ κοκίλες.
Χλωμές μές στό ἀσημενιο φῶς οἱ γκόπις,
-γυναίκες καί κορίτσια τῶν βοσκῶν-
ἔρχονται ἀνάλαφρα ν᾽ ἀκούσουν τό τραγούδι.

Κάτω απ' τά κέδρα ακούνητος
στό φεγγαρόλουστο ουρανό κοιτώντας θεῖα οράματα,
τόν Μαχαντέβα ο Κρίσνα υμνεῖ
- Ὦ Κρίσνα μάθε μας καί μᾶς νά τραγουδοῦμε,
καί τούς ουράνιους τούς χορούς κατέβασέ τους μπρός μας,
καί σήκωσέ μας απ τή γῆ.

-Ὦ Ντέβα, η μέρα κοντεύει,
η μέρα πού τ' ἄστρα θά πέσουν
καί μές στήν ψυχή μου θ' αστράψουν.
Τώρα κρυμένο στά σύννεφα
τό φεγγάρι μέ βλέπει καί λέει:
- Μή φοβᾶσαι.
Στιγμές αγωνίας σταθεῖτε,
κ' η μέρα κοντεύει...
Τ' ακοῦς, ο ουρανός πού γιά σένα
τό τραγούδι του λέει,
καί θά σκύψει, θά σκύψει
στήν καρδιά σου νά μπεῖ;

Μές στή βαθειά τή σιγαλιά τό θεῖο τραγούδι ηχάει,
κ' οι γκόπις ασημόλουστες κάτω απ τά μαῦρα κέδρα
μαθαίνουν τούς ιερούς χορούς.

Μιά μέρα οι δυό αδελφές, η Νιχνταλί κ' η Σαρασβάτι,
μονάχες ηρθανεστόν Κρίσνα. Κ' η Σαρασβάτι λέει:
- Εμεῖς, πού τόσο σ' αγαπήσαμε
καί στήν καρδιά μας ἄναψες φωτιά,
μακριά σου τώρα πῶς θά ζήσουμε;
Μαζί σου πάρε μας γιά πάντα,
παντρέψου καί τίς δυό.
-Τά μάτια γιατί κλείνεις Νιχνταλί;
Μές στήν ψυχή μου σέ κοιτάζω Κρίσνα
Κι ἄν εἶσαι εδῶ,
κ' ἄν πᾶς σέ τόπο μακρινό,
εγώ σέ βλέπω πάντα αγαπημένε,
πάντα μαζί μου θάσαι...
- Ὦ Σαρασβάτι ωραία σάν τό λωτό,
κ' εσύ μέ τά βαθειά τά μάτια Νιχνταλί,
εκεῖνος πού αγαπάει αληθινά
τόν χωρισμό δέν ξέρει.
Κι ὅταν τό φῶς τῆς γῆς
μιά μέρα μπρός στά μάτια μου θά σβύσει
καί μέσα στήν ανθρώπινη καρδιά μου
θά πέσει ο κεραυνός,
τότε θά λυτρωθεῖ η ψυχή μου
κ' αιώνια θ' αγαπήσω. (Συνεχίζεται)

Αγλ.Ζάννου. Από τή συλλογή "Ποιήματα"

ΟΡΦΙΚΕΣ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙΣ

Α΄ ΤΟ ΟΡΦΑΪΚΟΝ ΟΜΟΟΥΣΙΟΝ

Τοῦτο δ᾽ἐστὶ τό ὀρφαϊκόν ὁμοούσιον, ἐν ᾧ ἡ τῶν οὐσιῶν ποθητή καί ἐναρμόνιος ἀποτελεῖται συμπλοκή.

Ἀπό τά " Ὀρφικά ἀποσπάσματα " ("Fragmenta orphica")

Β΄ ΤΟ ΡΟΔΟ ΟΡΦΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ

Ἀπό τά μυθικά βάθη τῶν αἰώνων ὁ Ὀρφισμός προχωρεῖ μέ τρία ὑποστατικά σύμβολα, τό Στάχυ, τό Κλῆμα καί τό Ρόδο. Ἀλλά ἐνῶ η τεράστια σημασία κ η πορεία ἀπ τά δυό πρῶτα σύμβολα μᾶς εἶναι διάπλατα γνωστή ἀπό τή θρησκεία, ἀπ τή ζωή κι ἀπό τήν τέχνη τῶν ἀρχαίων, χάρη στήν πιό ἄμεσα καταληπτή δυναμική προώθηση πού περιέχουνε, τό τρίτο, "τῆς ἄρτιας συμμετρίας τ' Ὀλύμπιο δῶρο"[1], τό "Ρόδο - Λόγος", οπού ἑνώνει σέ μιά σύνθεσην υπέρτατη τούς ανταγωνισμούς πού παρουσιάζει μέσα ἀπ τούς αἰῶνες η πορεία τῶν δυό πρώτων (τοῦ Σταχυοῦ καί τοῦ Αμπελιοῦ), εβυθίσθη ἀπό πανάρχαια χρόνια κι ως μέ σήμερα στή σκιά, γιατί ἀκριβῶς εἶναι τό ανώτατο καί τό πιό δύσκολο στεφάνωμα τῆς μύησης τῶν ατόμων καί τῶν λαῶν.

Αρκεῖ ὅμως πώς αὐτό τό τρίτο σύμβολο επροβλήθη κάποιαν ὥρα ἀπό τά βάθη τῶν αιώνων σέ συνέχεια μέ τά πρῶτα, καθώς μᾶς πιστοποιεῖ μέ ἀναμφισβήτητα τεκμήρια η παράδοση κατά τήν οποία ο πρῶτος Ὀρφικός βωμός υψώθηκε ἀπ τόν ἴδιο τόν Ὀρφέα πρός τόν Ἥλιο καί τό Ρόδο στοῦ Παγγαίου τήν κορφή, ὅπως κ η ἄλλη αρχαιολογική διαπίστωση, ὅτι τά πρῶτα νομίσματα τῶν ἄγριων φύλων τῆς Θράκης εκοπήκανε στό σχῆμα τοῦ εκατόφυλλου πού φυτρώνει ως μέ τήν ωρα τούτη στό Παγγαῖο· αρκεῖ τό γεγονός τῆς προϊστορικῆς θρησκευτικῆς εξάπλωσης τῆς καλλιέργειας τοῦ Ρόδου σέ ὅλους τούς ὅμορους μέ τή Θράκη λαούς (ἴδε ροδῶνες τοῦ Μίδα στή Φρυγία κι ἀλλοῦ) καλλιέργειας πού ἀκόμα ως σήμερα κρατεῖ μιά θέση ἀπόλυτα ξεχωριστή σ᾽ αὐτούς (συντροφεμένη - ἀδιάφορο ἄν εχάθη ολότελα η βαθύτερη ἔννοιά της - ἀπό σχετικά βουλγαρικά, σερβικά καί ελληνικά ὀνόματα: Ροδοπόλεις, Ροδοχώρια, Ροδολίβαδα κλπ), αρκοῦνε, λέω, αὐτά καί πλῆθος ἄλλα σχετικά τεκμήρια νά βοηθήσουν, σήμερα πού τά τεκμήρια αυτά τά ζωντανεύει ολόκληρη η τριγύρα μας κινούμενη Ἱστορία, νά ξανανθίσει τό τρανό αυτό Σύμβολο στή σκέψη μας καί στή ζωή μας καί νά ξαναπάρει μέσα μας ἀκέραιη τήν ἀναστημένην ἔννοια καί προοπτική του.

Ὅσο γιά τήν ενδιάθετη δημιουργική καί ρυθμιστική πρόθεση τοῦ Σύμβολου αυτοῦ στήν αρχαιότητα, αυτή μᾶς εἶναι ικανά διαπιστωμένη, ἀπ τά πανάρχαια χρόνια, πρῶτα ἀπ ὅλα μέ τή Δελφική Νομοθεσία

---

1. Σημ. σύντ. Βλ. "Διθύραμβο τοῦ Ρόδου" (Θυμέλη τόμ. Α΄ σελ. 32).

(Ἀμφικτιονίες, πνευματικοί κι ἀθλητικοί ἀγῶνες, ἰσότητα πολιτικῶν δικαιωμάτων, γυναικός καί ἀνδρός, ἀπολύτρωση τῶν δούλων κλπ), καθώς καί μέ τό ἀνυπέρβλητο μυστικό τῆς δυναμικῆς Συμμετρίας ἀπάνω στό οποῖο βασίστηκε η ἵδρυση ὅλης τῆς ἀρχαίας Τέχνης, δηλαδή η δημιουργία ναῶν, σταδίων, θεάτρων, ἀγαλμάτων, τελετῶν, διθυράμβων, ὠδῶν, τραγωδιῶν.

Καί λέω πώς τό Σύμβολο αὐτό ξανάρχεται σιγά-σιγά ολόκληρο καί σάν αὐθόρμητα στήν εποχή μας, καί πώς η ἀπουσία του, ἀπουσία αἰώνων, δέν ἄφησε νά λάμψουν καί τ ἀδερφικά του σύμβολα ολοκληρωτικά, τό Στάχυ καί τό Κλῆμα, ὅσο τούς ἔλειπε ἤ τούς λείπει η διάρθρωσή τους μέ τό τρίτο, πού εἶναι ο πόλος, μέτρο κι ἀνεξάντλητος σκοπός.

Ἔτσι ο Ὀρφικός Συμβολισμός - πού ναι ο παγκόσμιος-ἀποκτᾶ τήν τέλεια ἔννοιά του χάρη στό μεγάλο νόμο τῆς Ἀναλογίας, πού επαναλαμβάνει μέσα απ ὅλους τούς βαθμούς κι ἀπό τούς τύπους ὅλων τῶν ἀνθρώπινων πολιτισμῶν τίς ἴδια πάντα ἁπλές ἀλλ ἀπεριόριστα γόνιμες δημιουργικές Ἀρχές τῆς ἄρτιας Ζωῆς, τῆς ἄρτιας Γνώσης καί τῆς ἄρτιας Τέχνης.

Ἄγγ. Σικελιανός. Ἀπό τόν πρόλογό του στό ποιητικό του δραματικό ἔργο " Ο διθύραμβος τοῦ Ρόδου" (Βλ. Θυμέλη, τόμ. Α΄ σελ.8-9).

Γ΄ ΤΟ ΡΟΔΟ ΤΟ ΕΚΑΤΟΦΥΛΛΟ

Τό Ρόδο τό εκατόφυλλο τούς δίνω,
τό σύμμετρο εκατόφυλλο, οπού ὅλα
τά φύλλα του ἕνα καί καθένα εἶν ὅλα,
τῆς μύησης τό στεφάνωμα. Κ' ἐκεῖνοι
μέ τή ζωή μεθοῦν τούς λαούς κι ολοένα
στρέφουν τή γνώση ενάντια τους κι ἀφήνουν
τῆς ἅγιας συμμετρίας τ Ὀλύμπιο δῶρο,
τό μυστικό εκατόφυλλο νά ρέφει
πότε σ αὐτό καί πότε πάνω στ ἄλλο
σκαλί τῆς Μέθης, κι ο καθένας στέκει
σ ἐκεῖνο τό σκαλί καί λέει:"Εἶν' ολος
ο Διόνυσος δικός μου" καί θαρρώντας
στήν κορυφή πώς ἔφτασε, μέ λόγο,
μέ πράξη ἤ τρόπο κλείνει καί στούς ἄλλους
τούς δρόμους τ ἅγιου ἀνήφορου, οπου λάμπει
η αγνή ψυχή τοῦ ἀπάνω κόσμου ακέρια,
πού η Λευτεριά εἶναι Γνώση, η Γνώση Ἀγάπη,
καί πιά απ τή Γνώση τούτη δέν εἶν ἄλλη...

Ἄγγ. Σικελιανός. Ἀπό τό λυρικό δράμα " Ο διθύραμβος τοῦ Ρόδου" (βλ. Θυμέλη τόμ. Α΄ σελ. 32).

Δ΄ ΟΡΦΙΚΗ ΜΥΗΣΗ

Στήν υπέρτατη πηγή όλων τών πραγμάτων, μέσα στό απρόσιτο βάθος τ' ουρανού, μά καί τών χρόνων, τό ΖΩΝΤΑΝΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ζούσε, ο τέλειος άνθρωπος.

Γυιός Φωτός αδημιούργητου, τ' άρητου Δημιουργού, ζούσε ο Διόνυσος ευτυχισμένος, λέφτερος, στού Πατέρα του καί τής Μητέρας του τούς κόλπους, μέ τήν αδελφή του μαζί τήν Περσεφόνη, τήν έξυπνη καί ευκολόμαθη ψυχή.

Ζούσανε σέ μιάν ευτυχία χωρίς όρια καί οι πόθοι τους δέν είχαν χαλινό. Μπορούσαν θεληματικά νά χύνονται ο ένας μές στόν άλλον κ' έτσι ν' αποτελούνε τή ζωή τήν πλέρια, τή μοναδική ή καί νά διπλασιάζονται καί ν' αντικατρεφτίζονται μέσα στή θεϊκή διδυμότητά τους καί μές στήν αχτινοβόλα ομορφιά τους. Μπορούσανε νά σταματούν τού χρόνου τή δρομή ή καί νά τήνε κάνουν γρηγορότερη, νά σταματούν στό διάστημα ή καί νά βυθίζονται μέσα στίς ιλιγγιώδεις του αβύσσους, νά κάνουνε ημέρα καί ν' ακούν τή μεγαλόπρεπη συναυλία τών κόσμων πούτανε νά γεννηθούν ή νά κάνουν νύχτα καί νά είναι τότε πιά μόνο σκέψη καί αγάπη.

Καί οι δυό αυτοί μαζί ήτανε ο ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΛΟΓΟΣ. Όταν όμως έκαναν επίκληση στόν ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥΣ καί τή ΜΗΤΕΡΑ έβλεπαν τό ΑΡΧΕΤΥΠΟ μπροστά στά μάτια τους σάν αιθέριο Ήλιο πού τούς περιτύλιγε στούς ακτινοβόλους κύκλους του.

Μ' ένα τολμηρό τους τότε πέταγμα καί μέ μιά χειρονομία σάν αστραπή προσκαλούσαν από τά πυρακτωμένα βάθη τους όλων τών πραγμάτων τίς μορφές, θελκτικές ή φοβερές. Ανεβαίναν απ' τήν άβυσσο κόσμοι, ζώα, ψυχές, οπτασίες σύντομες. Τά καλούσαν κ' έβγαιναν από τό τίποτα· τά προστάζαν, καί ξανάμπαιναν κεί απ' όπου βγήκαν. Καί μπορούσαν νά διακρίνουν σ' όλ' αυτά τά όντα σκορπισμένα κοματάκια τού εαυτού τους. Όλα θαυμαστά παιγνίδια πού τούς εχαρίζανε όλα τους τά θέλγητρα κι όλες τίς ανατριχίλες μέσα σέ μιάν ύψιστη δημιουργική χαρά.

Μά στό τέλος εβαρέθηκεν η Περσεφόνη τό παιγνίδι αυτό τό ίδιο καί τό ίδιο, καί επόθησε νά κάνει όλ' αυτά τά όντα νά γενούν πραγματικά, δίνοντάς τους μιά υπόσταση καί μιάν ανεξάντλητη ζωή.

"Πρόσεξε" τής είπε ο Διόνυσος, "μοναχά άν δώσεις ένα μέρος απ' τόν εαυτό σου θά τό κατορθώσεις, μοναχά άν χαθή η θεϊκότητά σου. Καί θά χωριστούμε τότε πιά γιά πάντα. Θέ νά βυθιστής σέ μιάν άβυσσο γεμάτη βάσανα καί φρίκη καί θά λησμονήσεις καί αυτόν τόν ουρανό μας."

Τήν καρδιά τής Περσεφόνης βάραιν' όμως περιέργεια δυνατή, ένας στιφός πόθος, κ' εσκοτείνιαζε τήν ξάστερη μορφή της. Εθαρρούσε πώς θέ νά μεγάλωνε μέ τό νά πολλαπλασιασθή, καί μέ τό νά μπή στήν υλη πώς θά ζούσε. Δίψαγε γιά περιπλάνηση, δίψαγε νά υποφέ-

ρει, νά γνωρίσει, δίψαγε τόν εαυτό της, νά γνωρίσει τ'άπειρο βάραθρο πού τήν τραβοῦσε.

Πράμα αλλόκοτο. ο πόθος της πῆρε σῶμα στή μορφή ἄστρου μαύρου καί θαμποῦ μέ χωρίς δικό του φῶς. Νά γλυστρήσει αφίστηκε τότε η Περσεφόνη μέσ'στήν ἄβυσσο καί η ανθρώπινη ψυχή ενσαρκώθηκε στή γῆ.

Ο Διόνυσος, θωρώντας τη νά χάνεται, τό φριχτότερο ένιωσε από κάθε πόνο πού τή Θεϊκή καρδιά του θά μποροῦσε νά ξεσκίσει. Τῆς λύπης του ο αντίλαλος εφάνη σάν ωχρές φωτιές στῆς κοσμικῆς τῆς σφαίρας καί τά ἔξη τά σημεῖα. Στό διάστημα σίφουνες, καπνός καί φίδια πύρινα. Ἤταν ἄραγε σωστό ν'αποτραβηχτῆ σέ μιά υπερφίαλη μοναξιά καί νά ζητήσει απ'τ'ΑΡΧΕΤΥΠΟ μιάν ἄλλη αδερφή, αφίνοντας νά χαθῆ τήν ἄκριτη; Μιά στιγμή τό σκέφτηκε, μά μεγάλη ἤτανε η αγάπη του γιά τήν Περσεφόνη.

Από δῶ κ'εμπρός πόθος του μοναδικός ἤταν νά τή σώσει. Αποφάσισε λοιπόν νά τήν πάρει τό κατόπιν ως τήν ἄβυσσο. Μόλις ὅμως έφτασε στή γῆ, έπεσε στά χέρια τῶν Τιτάνων πού τόν βασανίσανε καί εκάμανε κομμάτια τό κορμί του τό θεϊκό καί τά σκόρπια μέλη του τά Θεϊκά ρίξαν σέ καζάνι. Η καρδιά καί τό κεφάλι τοῦ Διόνυσου, τοῦ θεοῦ η ΑΓΑΠΗ κ'η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, αδιαίρετες ουσίες κι αναλλοίωτες, μόνες τους ξανανεβῆκαν στοῦ ΑΡΧΕΤΥΠΟΥ τούς κόλπους. Από τοῦ κορμιοῦ του όμως τόν καπνό σχηματίστηκε η θεϊκιά εμφάνιση κ'η ομορφιά τοῦ κόσμου αυτοῦ της ύλης.

Τῆς αδερφῆς τήν κατοικιά ομόρφηνε τ'αδερφοῦ η θυσία καί τήν επότισε μέ τή θεϊκιά πνοή.

Αυτό ἤτανε η πρώτη τοῦ θεοῦ εκδήλωση. Ἤταν η εκδήλωση τοῦ Διόνυσου Ζαγρέα, τοῦ θεοῦ τοῦ κοματιασμένου απ τά στοιχεῖα.

Τό λοιπόν η Περσεφόνη, η ανθρώπινη ψυχή, γυναίκα ενσαρκωμένη μέ σώματα θνητά, πλανιότανε μέ χίλιες δυό μορφές στή γήν απάνω τήν καταραμένη. Η φωτεινή σκοτεινή κατάντησε, η ξύπνια κοιμισμένη, η ζωοδότρα φόνισσα καί φονευμένη. Τά τέρατα καί οι Τιτάνες τήν παραμονεύανε γιά νά τήν καταβροχθίσουν. Ἄθλια ζωή περνοῦσε μέσα στῶν δασῶν τά βάθη καί μές στίς σπηλιές. Κάθε θύμηση τοῦ ουρανοῦ καί τῶν θαυμαστῶν της περασμένων ἤτανε γι'αυτήν χαμένη, κ'η ζωή της ἤταν αγωνία. Πουλημένη σκλάβα καί βασανισμένη υπόφερνε στενάζοντας ολους τούς ρύπους καί τους βιασμούς τῆς φριχτῆς της κατοικίας. Τό τραγούδι τῶν πουλιῶν καμιά φορά, τοῦ Ωκεανοῦ ο φλοῖσβος, τό χαμόγελο τῶν ἄστρων, τῆς φαινότανε ωσάν μακρυνές φωνές κι αναλαμπές μιᾶς χαμένης πιά πατρίδας, πού δέν τή θυμόταν όμως.

Καί δέν εἴξευρε καθόλου οτι οι φωνές αυτές κ'οι λάμψεις ἤταν μακρυνά σημεῖα τ'αδερφοῦ της ποὖταν γιά χατήρι της σκορπισμένος μέσα στά στοιχεῖα καί ξεσκισμένος. Οι θεοί, πού εἶναι τοῦ ΑΡΧΕΤΥΠΟΥ δυνάμεις, τῆς παρουσιάζονταν αόριστα μέ μορφές φρικτῶν τεράτων πού τήν καταπίεζαν απ'τά ὕφη τ'ουρανοῦ καί τήν εσπρώχνανε μέσ'

στά βάθη τ'ἄστρου της. Ἕνα ὅμως πρωινό στήν πηγή πλενότανε πούτανε μέσ' στά βάθη τῆς σπηλιᾶς, τῆς ἄγριας κατοικιᾶς της. Τά βρεγμένα εξετύλιγε μαλιά της οπού στάζανε σά νάθελαν νά χύσουν όλα της τά δάκρυα τῆς απελπισίας καί όλον τόν ἱδρωτα τῆς αγωνίας της.

Μέ τό σήκωμα τοῦ Ἥλιου ἔπεσεν ο ἴσκιος της μέσ' στό βάθος τῆς σπηλιᾶς, πού τόν εἶδε κ' εἶπε: Εἶμαι τόσο μαύρη όσο καί ο ἴσκιος μου. Ἄχ, γιατί νά μή μπορῶ νά γυρίσω στά σκοτάδια μου ὅπως κ' εκεῖνος; Ἔπειτα γονάτισε στῆς πηγῆς τήν ἄκρη καί εκύτταξε μέσ' στό ξάστερό της βάθος. Πόσο επαραξενεύτηκε σάν εἶδε τό ωχρό της πρόσωπο ανάμεσα στά ξέπλεχα μαλιά της, τά μεγάλα μάτια της τά κομμένα, πού η λύπη καί ο πόθος καίγαν μέσα τους ωσάν δυό λαμπάδες. Τότε μιά ανάμνηση τῆς ἦρθε τοῦ χαμένου ουρανοῦ σκοτεινή καί πνιγερή. Καί χωρίς νά ξέρει τό γιατί, ούτε νά πιστεύει τίποτα, ούτε νά ελπίζει φώναξε μέσ' στήν απέραντη τή λύπη της: "Ἀδερφέ μου θεϊκέ, βοήθεια."

Η κραυγή αυτή ανέβη στό διάστημα, εξεπέρασε τούς ουρανούς κι αντήχησε ως τ'ΑΡΧΕΤΥΠΟΥ τό βάθος, οπου αγρυπνοῦσε τοῦ Διόνυσου η καθαρότερη ουσία, ξεμοναχιασμένη, λαμπερή. Ἀνατρίχιασεν από α-πέραντη χαρά κι απ αγάπη ἄγνωστη. Μά μέ τήν κραυγή αυτή εγεννήθη μέσα του κάτι ωσάν αστραπή ὄντων ωραιότατων πού εκρατοῦσαν φοι-νικιᾶς κλαδιά καί λύρες. Τότε, θέλοντας τήν αδερφή του νά ξανανεβάσει απ' τήν ἄβυσσο τῶν πόνων καί τῶν σκοταδιῶν, αποφάσισε καί πάλι νά ενσαρκωθῆ, όχι όμως πιά στά στοιχεῖα, αλλά στούς σοφούς, τούς μεμυημένους. Θά φανέρωναν αυτοί τή δύναμή του νά υποφέρει καί νά πολεμήσει γιά τήν αδερφή του. Αυτοί μόνο θά μποροῦσαν νά τραβήξουν τή θεϊκιά περιπλανημένη κατά τή χαμένη της Πατρίδα, γιατί θά ξεχώριζε σ' αυτούς τ' αντικατρέφτισμα τοῦ προσώπου, μά καί τόν αντίλαλο τῆς φωνῆς τοῦ θεϊκοῦ αδερφοῦ της.

Καί αυτό ἦταν η δεύτερη εκδήλωση τοῦ θεοῦ ωσάν ελεύθερου Διόνυσου, ωσάν ύψιστου ελευθερωτῆ. Από τότε μερικές φλόγες καῖν α-κόμα. Ὁ Διόνυσος κ' η Περσεφόνη, πάντα χωρισμένοι, αρχινοῦν νά μισοβλέπονται ανάμεσα απ τούς αναρίθμητους πέπλους πού τούς χωρίζουν.

Καί τούς ἱστορίζουνε οἱ Κόσμοι, οι ποιητές τούς τραγουδοῦν καί τούς κλαῖν οι ἄνθρωποι.

Ἔτσι ἔλεγαν οἱ Ὀρφικοί...

Ξανακατεβαίνει ο Διόνυσος πάντα γιά νά βρῆ τή χαμένη αδερφή του καί ξανανεβαίν' η Περσεφόνη, απ' τή μιά στήν ἄλλη σφαίρα, νά τόν ανταμώσει. Ὅταν όλες οι ψυχές ξαναβρεθοῦνε μέσ' σ' αυτούς, τότε θενα γένει Σύζυγος ο αδερφός κ' η αδερφή θέ νά γίν' η Σύζυγος.

Μέσα στή βαθύτερη αγάπη τήν πιό δυνατή θά γινοῦνε πάλι ΛΟΓΟΣ ΖΩΝΤΑΝΟΣ. Τοῦτο θάν ο Ἅγιός τους Γάμος.

Διατύπωση Τίμου Βρατσάνου

(Ἀναδημοσιεύεται από τό Θεοσοφικό Δελτίο Ὀκτωβρίου-Δεκεμβρίου τοῦ 1952).

'Επιτύμβια στήλη τῆς 'Ηγησῶς, τῆς κόρης τοῦ Προξένου. 'Εθνικό 'Αρχαιολογικό Μουσεῖο, 'Αθήνα

Ε΄ ΗΓΗΣΩ ΠΡΟΞΕΝΟΥ

Χιλιάδες τρεῖς ζυγώνουν ὅλα χρόνια
θυμᾶσαι;
Στήν Ἥρα δώσαμ' ὅρκο κι ἀρραβώνα
θυμᾶσαι;
Χιλιάδες τρεῖς κι ἀκόμα σέ προσμένω
Κοιμᾶσαι;
Καί σ' ἀπαντέχ' ὀρθός μπρός τούς αἰῶνες.

Κοιμήσου κι εἶσ' ὡραία.
Κι όπως κοιμᾶσαι τά κάλλη σου γραμμένα.
Νειάτα ολόχρυσα κι ονειρεμένα.
Κοιμᾶσαι τό μαρμαρένιο ὕπνο.
Καί πώς νά σέ ξυπνήσω;
Κοιμήσου μέ τά μακριά
κρουστά μετόκλαδ' ανοιχτά.
Σάν ἄστρο τρεμολάμπει τ' ὄμορφό σου
τό κορμί τό ζηλευτό σου.
Παρθενικό ναι τ' ὄνειρό σου.
Κρούσταλο διάφανο λευκό τό υφάδι.
Νεράϊδες χρυσοπλέχτρες τό κεντήσαν.
Γιά ποιόνε τάχα σέ στολίσαν; (Γιά μένα;)
Μπροστά σου η σκλάβα ορθή
καί τό χρυσάφι αρμαθός
μπρός στήν ποδιά σ' αστράφτει.
Νά' τά ζαφείρια τοῦ λαιμοῦ
νά τά διαμάντια.
Καί νά'... τό δαχτυλίδι πού σοῦ χάρισα.
Πῶς τό κοιτάζεις.
Γιά μένα οι λογισμοί σου;
Μ' ἄν η δική σου πεθυμιά
γιά μένα μόνο νάν ο νοῦς σου
καί οι πόθοι
κι ἄν στ' ὄνειρό σου
η σκλάβα σου στητή
τ' ατίμητα λιθάρια
στά πόδια σου τά στρώνει,
ὅμως η σκέψη σου
ἄπιαστη ζεστή
τ' ἄγνωρα τοῦ απείρου οργώνει
κι απλώνει... κι απλώνει.

Τερέζα Σειραδάκη

ς' ΣΑΝ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Σάν Ἰφιγένεια, μερόνυχτα
Σ' ἕνα ακρογιάλι καθισμένη,
Βλέπ' η ψυχή πέρα, κατά τό πέλαγος
Καί κάτι ανέλπιστο προσμένει.

Βασιλοκόρη ουράνια, εξόριστη
Μακρυά απ τά πατρικά παλάτια,
Τάχα θά ἰδῆ στό πέλαγος ὅ,τι είδανε
Τῆς Ἰφιγένειας τά μάτια;

Γ. Δροσίνης. Ἀπό τά "Φωτεινά σκοτάδια"

Ζ΄ ΣΥΓΚΑΙΡΙΝΟΣ ΟΡΦΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Πά στίς βουνοκορφές,
ψηλά στ' αστρόφεγγα τά ουράνια,
βαθιά μέσα στίς θάλασσες τίς άπατες
Έκεῖνος βρίσκεται κι υπάρχει,
κι όμως τά πάντα ξεπερνᾶ
καί πιό ψηλά καί πιό βαθιά
άπ'όλα τοῦτα στέκει.

Καρδιά, ψυχή καί νοῦς,
σκέψες καί πόθοι άβάσταχτοι,
όλα μαζί, τό κάθε τί,
απ' τήν ουσία Του γεννήθηκαν,
κι όμως τόν ορισμό Της
ποιός θά μπορέσει νά τόν δώσει;

Τί σάν δέν έχει ζεστασιά,
σάν πάγωσε η λατρεία γιά τό Δίκιο,
τό μίσος γιά τήν άδικη τή νίκη;
Σπίθες τῆς φλόγας τῆς μοναδικιᾶς,τῆς κεντρικιᾶς,
τῆς άπειρης τῆς Καλοσύνης Του είναι.

Ὦ μυστικά τῆς φύσης άγνωρα,
κόσμοι τρανοί χωρίς αρχή καί τέλος,
κομμάτια τῆς ατέλειωτης δουλειᾶς
τοῦ Λόγου τοῦ Μεγαλοδύναμου εἶστε.

Πιό πέρα από τόν άπειρο τό χῶρο,
πιό πρίν απ' τόν αμέτρητο τό χρόνο,
πιό μπρός από τό αρχίνισμα
τῆς Ζωῆς, τοῦ θάνατου
υπῆρχε πάντα η αμετάλλαγη Ουσία.

Μές στήν καρδιά τῆς αίώνιας τῆς γαλήνης
Έκεῖνος πάντοτες ακούνητος καί μόνος
στέκει σά βασιλιάς στό θρόνο του
μέσα στό Σύμπαν πού έπλασε μονάχος του.

Κι αυτή η τεράστια, ή ανεξερεύνητη καί η ίδια Δύναμη
πού γέννησε τούς ήλιους καί τ'αστέρια
Αυτός ο Κύριος εἶναι πάλι ο ίδιος
πού μίκρυνε τή Δύναμή Του
γιά νά κυριάζει ακόμα καί στά πιό μικρά
τῆς γῆς τά δημιουργήματα.

Όπως αυτά τ' αδύναμα τά πλάσματα
                πού πλένε πάνω στό νερό
ή σέρνονται στή γή
                τή ζωή μιάς μέρας νά χαρούνε
όμοια μέ τίς αδύναμες ψυχές
                πού όλο σκοντάφτουν καί λιγοψυχούν.

Ή οι οντότητες οι πονηρές καί οι αθώρητες
                απ τά κοντόφθαλμα τ' ανθρώπινα τά μάτια
πού σάν λεφούσια βάρβαρα
                κυκλώνουνε τό σπίτι μας τής Ζωής
καί μάς στρατίζουν ώς τό θάνατο.

Τά πάντα Κείνου τού Ένα τού Ακομμάτιαστου
                κομμάτια είναι μικρά,
πού 'ναι τής Χτίσης Στύλος κι Ήλιος
                καί τούς πολλούς στηρίζει καί φωτίζει.

Ώ ναί, μέσα στά βάθια τού Όντος,
                τά τόσο σκοτεινά γιά τό θνητό μυαλό μας,
τά μυστικά παραμονεύουν τά δικά Του
                γιά τό Κακό, τό Πονηρό κι αντάμα
όλα τά πλάσματα τού Πόνου καί τού Θάνατου.

Ανάγκη κάποια ακατανόητη,
                κι ανήμπορη νά κάνει αλλιώς,
Δύναμη κάποια αδίσταχτα αποφασισμένη
                σπρώχνει τίς μύριες τίς ψυχές
σέ τέρμα απόκρυφο.

Ο πόνος, η φθορά καί τό άδικο,
                μυστήρια σκοτεινά τού μαύρου χάους,
μονάχα τους δέν έρχονται
                μά είναι κι αυτά
δικοί Του σπόροι καί βλαστάρια.

Κι ο λογισμός ο ανθρώπινος
                στιγμή δέ σταματάει κι όλο ξοδιάζεται,
παιδεύεται στά τόσα τά ρωτήματα
                νά βρεί μιά απόκριση.
Ώ! ναί ζητάει νά φτάσει στ' άπατα τά βάθια,
                ώ ναί τό μυστικό τό απόκρυφο νά λύσει.
Κι όμως μές στά σκοτάδια τά πυκνά
                κάποια φωνή αγροικιέται
                καί κάποιο φτεροκόπημα τρανό.

Λιουΐς Μόρρις (Sir Lewis Morris, 1833-1917), βρεττανός (ουαλός) ποιητής
                Λεύτερη απόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

ΑΝΑΜΕΣΑ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ

ΧΑΙΡΕ ΚΛΙΜΑΞ, ΧΑΙΡΕ ΓΕΦΥΡΑ

Χαῖρε κλίμαξ ἐπουράνιε, δι'ἧς κατέβη ὁ Θεός.
Χαῖρε γέφυρα μετάγουσα τούς ἐκ γῆς πρός οὐρανόν.

Ἀπό τόν "Ἀκάθιστο Ὕμνο"

ΓΕΦΥΡΕΣ

... Γιά τήν κάθε θρησκεία δίνομε τήν ἐξήγησή της. Στόν ἰνδουϊστή ἐξηγοῦμε τόν μηχανισμό τοῦ σαράντχα, στόν χριστιανό τόν μηχανισμό πού ἔχουν τά δικά του τά μυστήρια. Στόν παρσιστή στόν μουσουλμάνο, στόν ἑβραῖο ἐξηγοῦμε μέ ποιό μηχανισμό δουλεύουν αὐτές οἱ δυνάμεις. Ἀλλά ἡ Θεοσοφία δέν υἱοθετεῖ τίποτα ἀπ'ὅλα αὐτά. "Ἄφησε ἐκεῖνο πού εἶναι ἡ ἐξωτερική γέφυρα, λέγει, νά περπατηθεῖ ἀπ'αὐτούς πού ἀνήκουν σ'ἕνα ἰδιαίτερο μονοπάτι". Ὅλες οἱ γέφυρες ἀνάμεσα στή γῆ καί στόν οὐρανό εἶναι ἱερές καί κάθε θρησκεία ἔχει τή δική της γέφυρα, πού ταιριάζει στίς ψυχές πού γεννήθηκαν μέσα στήν πίστη πού ἔκανε αὐτή τή γέφυρα. Ἀλλά ὅταν βρίσκεις τό δρόμο πού πηγαίνει στόν Ὕψιστο μέσα στήν ὑπέρτατη Σοφία, οἱ γέφυρες δέν χρειάζονται πιά. Μεταχειρίσου τῆς δικιᾶς σου πίστης τίς γέφυρες ὅσο τίς χρειάζεσαι κι ἄς σέβεσαι ἐκεῖνες πού ἔχουν οἱ ἀδελφοί σου. Ἀλλά ὅταν μπορεῖς νά βρεῖς τόν δικό σου δρόμο πρός τόν Θεό, τότε πές σάν τόν ἀρχιμανδρίτη τοῦ Ἁγίου Παύλου, πού τόν ἄκουσα νά δηλώνει: "Γιατί ἕνας ἄνθρωπος πού μέσα του ἀναβλύζει τό νερό τῆς ζωῆς νά γυρίσει στίς δεξαμενές τῆς ἐξωτερικῆς πίστης;"

Αὐτό εἶναι ἡ ἀλήθεια ἀλλά ἐπειδή εἶναι ὡραῖες καί χρήσιμες καί ἁγιασμένες ἀπ'τή λατρεία πολλῶν γενεῶν, ποτέ νά μήν ἀφήνεις κανένα πού μεγάλωσε πέρα ἀπ'αὐτές νά πεῖ μιά λέξη ἐνάντιά τους σέ κείνους πού τίς ἔχουν ωσάν τό ψωμί καί τό νερό τῆς ζωῆς. Μήν ἀφήνεις ἀπ'τή σοφία σου νά παραπλανηθεῖ ἐκεῖνος πού βρίσκεται μέσα στήν ἄγνοια, γιατί κ'ἐσύ τόν καιρό πού ἦσουν μές στήν ἄγνοια μέ τή δική τους βοήθεια σκαρφάλωσες στή γνώση πού σήμερα κατέχεις. Ἔτσι ἐξήγησέ τους, δεῖξε τους, βγάλε τίς προλήψεις, πού ντροπιάζουν, καί σιγά σιγά δῶσε τίς ἐξηγήσεις ἐκεῖνες πού σκοτώνουν τόν σκεπτικισμό μέ τή γνώση καί δείχνουν στ'ἀλήθεια πώς αὐτή ἡ θεϊκιά Σοφία ντύνει τόν ἑαυτό της μέ πολλούς τρόπους καί πώς ὁ Θεός δίνεται σέ κάθε Πνεῦμα πού Τόν ἀγαπᾶ μέσα στή μορφή πού ταιριάζει μέ τόν βαθμό τῆς ἐξέλιξής του στή ζωή.

Ἄννη Μπέζαντ. Ἀπό τό βιβλίο "Θεοσοφία καί Θεοσοφική Ἑταιρία"
Μετάφραση Ἀγλ. Ζάννου

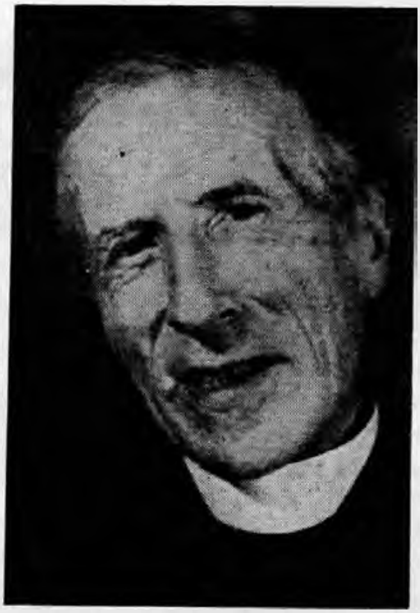

10 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΤΕΓΙΑΡ ΝΤΕ ΣΑΡΝΤΕΝ

ΠΙΕΡ ΤΕΓΙΑΡ ΝΤΕ ΣΑΡΝΤΕΝ

Ἐγώ τῆς γῆς εἶμαι παιδί καί τ᾽οὐρανοῦ μέ τ᾽ἄστρα
(Γῆς γάρ παῖς εἰμι καί οὐρανοῦ ἀστερόεντος).
Ἀπό τήν ἐπιγραφή τῆς Πετηλίας[1]

Αὐτός ὁ στίχος τῆς ὀρφικῆς ἐπιτύμβιας ἐπιγραφῆς θά ταίριαζε θαυμάσια στόν τάφο πού ἐδῶ καί δέκα χρόνια ἄνοιξε γιά νά δεχτεῖ τό νεκρό σῶμα τοῦ διαλεχτοῦ γάλλου συγγραφέα, τοῦ μεγάλου ἐρευνητῆ καί στοχαστῆ Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν. Παιδί τῆς γῆς καί τ᾽ οὐρανοῦ σωστά τόν εἶπαν αὐτό τό σοφό ἐπιστήμονα, πού τή φύση τήν αἰσθητή τήν ἀγάπησε καί τή μελέτησε ὅσο λίγοι καί πού ἦτανε συνάμα καί μυστικιστής κληρικός. Αὐτό τό φιλελεύθερο θεολόγο καί βαθυστόχαστο φιλόσοφο, πού τό βασικό πρόβλημα τῆς ἐσωτερικῆς του ζωῆς ἦτανε νά συμφιλιώσει τή δημιουργική πρόοδο μέ τήν ἀπόσπαση, τό φαουστικό πνεῦμα μέ τή χριστιανική ἄσκηση, τήν ἀγάπη τῆς γῆς μέ τήν ἀναζήτηση τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Πού βυθίζοντας τό διαπεραστικό βλέμμα τῆς ρωμαλέας του σκέψης στά μυστήρια τῆς ὕλης καί τῆς μεταστοιχειωτικῆς της πορείας μπόρεσε νά συλλάβει τῆς ὕλης τήν ἐσώτερη πνευματικότητα καί νά ὁραματιστεῖ τήν οὐρανόφεγγη τήν τελική της μεταμόρφωση, τήν ἐντελέχειά της στήν πληρότητα τῆς Ἄνω Ἱερουσαλήμ.

---

1. Βλ. ὅλη τήν ἐπιγραφή στό τεῦχος 3 σελ. 14.

Ὁ Ζοζέφ Μαρί Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν (Joseph-Marie-Pierre Teilhard de Chardin) καταγόταν ἀπό παλιά ἀριστοκρατική οἰκογένεια τῆς Ὠβέρνης εὐλαβική καί πνευματικά καλλιεργημένη. Ἀπό μικρό παιδί ἤτανε παρατηρητικός καί διψασμένος γιά μάθηση. Ἰδιαίτερα ἐνδιαφερότανε γιά πέτρες καί μέταλλα, γιά λουλούδια, γιά πεταλοῦδες κι ἄλλα ἔντομα. Μιά παράξενη ἕλξη αἰσθανότανε γιά τό σίδερο, υποσυνείδητο σύμβολο τῆς στερεότητας, πού ἀνταποκρινότανε στή μυστικιστική του ψυχοσύνθεση, σέ μιάν ἐσώψυχη ἀνάγκη γιά κάτι τό ἄφθαρτο κι ἀπόλυτο.

Σπούδασε σέ ἰησουΐτικό κολλέγιο κι ἅμα τό τέλειωσε μπῆκε στό τάγμα τῶν ἰησουιτῶν καί τράβηξε γι ἀνώτερες σπουδές. Τίς συνέχισε κι ἀφοῦ χειροτονήθηκε ιερέας. Μελέτησε φιλολογία, φιλοσοφία, μαθηματικά, φυσική, χημεία, φυσική ιστορία. Βιδικεύτηκε στή γεωλογία καί στήν παλαιοντολογία. Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του τό ἀφιέρωσε σέ ἐπιστημονικές ἔρευνες πού ἔκανε καί στήν Εὐρώπη καί στήν Κίνα καί σ᾽ἄλλες χῶρες τῆς Ἀσίας καί στή Βόρεια Ἀφρική μέ κύριο ἀντικείμενο τά παλαιοντολογικά θηλαστικά. Συνεργάστηκε μέ ἐπιστημονικές ὀργανώσεις τῆς Κίνας καί τῆς Ἀμερικῆς. Γιά τούς ορίζοντες πού ἀνοίξανε οἱ ἀνακαλύψεις του λογαριάζεται ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους γάλλους παλαιοντολόγους. Ἀνανέωσε τήν παλαιοντολογία συνδυάζοντας τίς μεθόδους της μέ τίς βιολογικές, τά πορίσματά της μέ τά πορίσματα τῆς προϊστορικῆς καί τῆς παλαιογεωγραφικῆς ἔρευνας. Σκοπός του ἤτανε ν᾽ἀναστήσει τόν πανάρχαιο καιρό - μέ τό κλίμα του, μέ τή χλωρίδα του , μέ τήν πανίδα του - καί νά δεῖ τίς επεχτάσεις τοὺ στήν τωρινή τήν ἐποχή.

Στό πλούσιο υλικό πού μάζεψε, ταξινόμησε κ᾽ἐρεύνησε μέ ἀπόλυτα αὐστηρό ἐπιστημονικό ἔλεγχο καί στό βάθος τῆς σκέψης του καί τοῦ οραματισμοῦ του εἶναι θεμελιωμένες οἱ θεωρίες του οἱ ἐπιστημονικές, οἱ φιλοσοφικές, οἱ θρησκευτικές.

Η δύναμη τῆς σύνθεσης εἶναι τό κύριό του χάρισμα. Κ᾽ἡ σύνθεση συνοψίζει τήν επιστημονική του μέθοδο καί τήν ἀντίληψή του γιά τήν επιστήμη. Εἶναι κύριο ἀντικείμενο τῆς ἔρευνάς του καί βασικό στοιχεῖο τῆς κοσμοθεωρίας του.

Η πορεία πρός τήν τελειοποίηση εἶναι πορεία πρός τή σύνθεση. Τό σύνθετο εἶναι τελειότερο ἀπό τά συστατικά του, εἶναι κάτι ἀνώτερο ἀπό τό ἄθροισμά τους. Η σύνθεση φανερώνει ἀναπάντεχες ἰδιότητες. Μέ τή σύνθεση ὀργανώνεται η ὕλη, γίνεται πιό ικανή νά ζωογονηθεῖ. Ἀπό τά ἄτομα σχηματίζοντας μόρια, ἀπό τά μόρια κύτταρα, ἀπό τά κύτταρα ὀργανισμούς ἡ ὕλη εξυψώνεται. Τά ὄντα καί τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου εξελίσσονται ὅσο σχηματίζουνε σύνολα ὅλο καί πιό σύνθετα καί πιό σφιχτοδεμένα, συγκροτήματα κλειστά, μέ σχετική ἀνεξαρτησία ἀπό τά ἔξω, ἑστίες αὐθόρμητης ἐνέργειας, κέντρα λεφτεριᾶς.

Ὁ Πασκάλ μίλησε γιά δυό ἄπειρα, γιά τό ἄπειρα μεγάλο καί γιά τό ἄπειρα μικρό. Ἀπό τίς προόδους πού γίνανε τό ΙΘ΄ καί τόν Κ΄ αἰώνα στήν ὀργανική χημεία καί στή βιοχημεία κι ἀπό τήν ἐμφάνιση τοῦ ηλεκτρονικοῦ μικροσκόπιου οδηγήθηκε ο Τεγιάρ, ὅπως κι ἄλλοι σημαντικοί εκπρόσωποι τῆς νεώτερης επιστημονικῆς σκέψης, στήν προσθήκη τρίτου ἄπειρου, τοῦ ἄπειρα σύνθετου.

Συνάρτηση τῆς σύνθεσης εἶναι ἡ συνείδηση. Γιά νά φανερωθεῖ ἡ συνείδηση, πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἡ ὕλη. Καί δέν εἶναι μόνο ἀνθρώπινη ἰδιότητα ἡ συνείδηση, εἶναι γενική ἰδιότητα τοῦ σύμπαντος. Ἡ ἀνθρώπινη συνείδηση ἀνυφώνεται, ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότητα γίνεται πιό ἄρτια, ὅσο πιό πολύ ὀργανώνεται ὁ ψυχικός κόσμος. Καί οἱ κοινωνίες προοδεύουν ἀνάλογα μέ τό βαθμό τῆς σύνθεσής τους καί τῆς ὀργάνωσής τους.

Ὁ Τεγιάρ πιστεύει πώς ἡ ἀνθρωπότητα θά φτάσει σέ συνειδησιακό ἐπίπεδο πολύ ἀνώτερο ἀπό τό τωρινό σπρωγμένη ἀπό τήν τάση της πρός κάτι ἀπόλυτο, πρός κάποιο "κτῆμα ἐς ἀεί". Κάθε ἀνθρώπινο ἐγώ τείνει πρός ἕνα ὑπερεγώ. Καί ὑψώνεται πρός αὐτό καλλιεργώντας τό κοινωνικό συναίσθημα καί τή συνεργατικότητα. Οἱ ἀθλητικές ὁμάδες, οἱ ἐπιστημονικές ὀργανώσεις πού σκοπό ἔχουνε τήν ἔρευνα εἶναι πυρῆνες μετανθρώπινης ἐξέλιξης. Παντοῦ ὅπου ὁ ἄνθρωπος ξεπερνάει τόν ἀτομισμό του κι ἀφοσιώνεται σέ κάποιο ὑπερατομικό ἔργο ὡριμάζει ἡ μετανθρώπινη φύση του. Μόνο ἔτσι θ'ἀληθέψει τ'ὄνειρο τοῦ Νίτσε γιά τόν ὑπεράνθρωπο. Δέ θά τό πραγματοποιήσουνε τά ἄτομα καταφρονώντας τήν ὁλότητα κι ἀπομονώνοντας τόν ἑαυτό τους. Θά τό πραγματοποιήσουν ἅμα γίνουν ὀργανικά μέλη τῆς κοινωνίας, συνειδητά καί ὑπεύθυνα. Θά τό πραγματοποιήσουν οἱ ὁλότητες τονώνοντας καί φωτίζοντας τή συνοχή τους. Θά τό πραγματοποιήσει ἡ ἀνθρωπότητα μέ τή βαθμιαία της σύνθεση σέ ἑνιαῖο σύνολο. Ὁ Νίτσε δραματίστηκε τόν ὑπεράνθρωπο, ὁ Τεγιάρ τήν ὑπερανθρωπότητα.

Ἄς μοιάζει ὁ ἀνθρώπινος κόσμος νάχει τόση μόνο συνοχή ὅση ἔχει κ'ἡ ἐπιφάνεια τῆς τρικυμισμένης θάλασσας. Ἀπ'τίς συχνές τίς ἐπαφές, ἀκόμα κι ἀπ'τίς συγκρούσεις, γίνεται ἀληθινή ὄσμωση ἀνάμεσα στίς ράτσες, στίς γλῶσσες, στούς πολιτισμούς. Τό ἀνθρώπινο γένος ἔχει μπεῖ στό στάδιο τῆς π λ α ν η τ ι κ ο π ο ί η σ η ς. Ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νά νιώθει ζωντανά καί ξάστερα τήν ἀλληλεγγύη του μ'ὅλους τούς κατοίκους τοῦ πλανήτη μας.

Τόν κίνδυνο τῆς κακά ὁδηγημένης κολλεχτιβοποίησης τόν προτιμάει ὁ Τεγιάρ ἀπό τήν τρέλα τοῦ ἐγωιστικοῦ ἀτομισμοῦ, πού γυρεύοντας νά πάει κόντρα στό ρεῦμα τῆς ἐξέλιξης μπορεῖ ν'ἀποθηριώσει τόν ἄνθρωπο.

Ἡ εξέλιξη τοῦ κόσμου δέν εἶναι φυγόκεντρη. Ὅλα συγκλίνουνε, τείνουνε πρός ἕνα κέντρο, πού ο Τεγιάρ τ'ὀνομάζει σημεῖο Ωμέγα. Εἶναι ὑπερφαινομενικό, ἔξω ἀπό τό χρόνο καί τό χῶρο. Ὑπέρτατα πραγματικό, ὑπέρτατα συνειδητό. Υπερβατικό καί συνάμα ἐνδοκοσμικό. Εἶναι τό Ἕνα, η αποκορύφωση τοῦ πολλαπλοῦ κι ὄχι η ἄρνησή του.

Μ'αυτό τό Κέντρο τῶν κέντρων, πού στηρίζει καί στεριώνει τήν εξέλιξη τοῦ κόσμου καί διαιωνίζει τόν ανθό του, τήν πεμπτουσία τῆς κάθε του κατάχτησης,συνάπτεται ο Λόγος,ο σύνδεσμος ανάμεσα στόν Πατέρα καί στό σύμπαν. Ο Θεός είναι καί Θεός "Αλφα καί Θεός Ωμέγα, Θεός τῆς Δημιουργίας καί Θεός τῆς Συντέλειας, τῆς συνολικῆς τελείωσης τοῦ κόσμου. Ο"Θεός τῶν"Ανω", ο Θεός τῆς Γένεσης καί τοῦ Ισλάμ, εἶναι καί ο "Θεός τῶν Πρόσω", πού βυθισμένος μέσα στήν εξέλιξη διευθύνει τήν πορεία της.

Στό θ ε ϊ κ ό π ε ρ ί γ υ ρ ο ζεῖ κι αναπνέει η ανθρώπινη ψυχή. Στό πολύπλοκο τό δίχτυ τό σχηματισμένο απ'όλες τίς σχέσεις της μέ τά πλάσματα τοῦ κόσμου, μέ τά περιστατικά καί μέ τά βιώματα,τό μαγνητισμένο από τήν ενέργεια τῆς πρώτης πηγῆς τοῦ σύμπαντος. Η ενεργεια τῆς πρώτης αιτίας εἶναι αγάπη. Η θεϊκή αγάπη βάνει σέ κίνηση τό σύμπαν. Εδῶ ο Τεγιάρ συναντάει τό Ντάντε, τόν ονομαστό τόν τελικό στίχο τοῦ "Παράδεισου": L'amor che muove il sol e l'altre stelle [1], πού ένας προκαταβολικός του αντίλαλος μᾶς έρχεται από τόν προχριστιανικό κόσμο, από τήν αριστουργηματική τήν αποστροφή στήν Αφροδίτη, πού αποτελεῖ τήν αρχή τῆς " ύσης τῶν πραγμάτων"(De rerum natura "), τοῦ φιλοσοφικοῦ επικοῦ έργου τοῦ μεγάλου λατίνου ποιητῆ Λουκρήτιου[2].

Ο Τεγιάρ δέν εἶναι δυϊστής. Στήν κοσμοθεωρία του η ύλη καί τό πνεῦμα δέν εἶναι δυό κατηγορίες ξέχωρες η μιά απ τήν άλλη , αντιμέτωπες κι αγεφύρωτες. Εἶναι οι δυό πόλοι μιᾶς βασικῆς λειτουργίας τοῦ σύμπαντος, αφετηρία καί τέρμα μιᾶς εξελιχτικῆς πορείας. Τό πνεῦμα εἶναι τό κορύφωμα τῆς εξύψωσης, τῆς εξιδανίκευσης (sublimation) τῆς ύλης.

Η φωτεινή πίστη τοῦ Τεγιάρ καί η μυστικιστική του εμπειρία, πού τήν αποτελέσανε βιώματα αυθεντικά, εκφράζονται σέ εμπνευσμένες σελίδες λογοτεχνικῆς πρόζας, πού καί η εξαρσή τους καί οι ρυθμοί τους τίς κάνουν όμοιες μέ ποίημα. Καί τό μεγαλύτερο ύφος τῆς ποιητικότητας βρίσκεται σέ κεῖνες τίς σελίδες πού μᾶς τόν δείχνουνε νά παλεύει μέ τήν ύλη σῶμα μέ σῶμα σάν τόν Ιακώβ μέ τόν "Αγγελο[3] καί νά τοῦ φανερώνεται τῆς ύλης η χ ρ ι σ τ ι κ ή δ ι α φ ά ν ε ι α, η παρουσία τοῦ Χριστοῦ στήν ύλη, τό φεγγοβόλημα τῆς Άγιας Καρδιᾶς Του, πού μέσα στό βάθος της δένονται όλες οι κινήσεις τῶν όντων καί τῶν κυττάρων καί τῶν ψυχῶν.

Ο μυστικισμός τοῦ Τεγιάρ κέντρο έχει τόν αναστημένο Χριστό. Πίσω από τό Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, πέρα από τό Σταυρωμένο καί τόν Αναστημένο βλέπει τόν Κύριο τῆς συνοχῆς. Τήν υπέρτατη κινητήρια δύναμη τῆς εξέλιξης.Τόν Παγκόσμιο Χριστό. Τό Χριστό Ωμέγα.

Τά πρῶτα χρόνια τοῦ χριστιανισμοῦ, λέει ο Τεγιάρ, ο Ευαγγελιστής Ιωάννης ταύτισε τόν Ιησοῦ τοῦ Ευαγγέλιου μέ τό Λόγο τῶν αλεξαντρινῶν φιλοσόφων, μέ τήν ρυθμιστική αρχή τοῦ σύμπαντος, τήν

1. Η Αγάπη - πού τόν ήλιο γυρνάει καί τ'άλλα τ'άστρα. μετάφραση Ν.Καζαντζάκη.
2. Βιβλίο Α' στίχ. 1-63
3. Γέν.ΛΒ'24 κ.π.

ενδιάμεση ανάμεσα στόν αισθητό κόσμο καί στίς υπεραισθητές καθαρές ουσίες. Ύστερα από δυό χιλιάδες χρόνια η χριστιανική σκέψη έκανε μιάν άλλη μεγάλη θρησκευτική ανακάλυψη, πού ανταποκρίνεται σ'ένα βαθύ αίτημα τῆς τωρινῆς χριστιανικῆς συνείδησης.Ταύτισε τόν ιστορικό Ιησοῦ μέ τήν εξελιχτική αρχή τοῦ σύμπαντος, μέ τό νέο Λόγο τῆς σύγχρονης φιλοσοφίας. Ο Τεγιάρ πιστεύει πώς κ' η πιό παραδοσιακή αντίληψη γιά τό χριστιανισμό μπορεῖ νά ερμηνευτεῖ έτσι πού νά χωρέσει μέσα της ό,τι ωραιότερο υπάρχει στήν απαντοχή τοῦ σημερνοῦ ανθρώπου.

Τούς φωτεινούς οραματισμούς του τούς ακριβοπλήρωσε ο Τεγιάρ. Εἶχε τήν τραγική μοίρα τῶν προδρόμων. Καταδιώχτηκε, πιέστηκε από αντιδραστικά στοιχεῖα τοῦ κλήρου πού εἶχαν εξουσία στά χέρια τους. Χτυπήθηκε στήν πιό αγαπημένη του δράση, τήν αποστολική. Μόνο σέ στενό κύκλο μπόρεσε όσο ζοῦσε νά διαδώσει τίς ιδέες του. Καί μέναν ανέκδοτες οι θρησκευτικές του μελέτες. Έδειξε τήν ανοχή τοῦ αληθινοῦ χριστιανοῦ καί τοῦ αληθινοῦ επιστήμονα. Αιτία τῆς παραγνώρισής του έλεγε πώς ἦταν η ανθρώπινη ατέλεια. Θεώρησε πάντα τόν εαυτό του πιστό συνεχιστή τῆς αρχαίας χριστιανικῆς παράδοσης. Έλεγε πάντα πώς γιά νά γίνεται προσιτή η χριστιανική διδασκαλία χρειάζεται νά ερμηνεύεται μέ διατύπωση συγχρονισμένη, πώς γιά νά βρίσκει απήχηση εἶν ανάγκη νά καθαρίζεται από τά επιχρίσματα πού μέ τό πέρασμα τῶν αιώνων σκεπάσανε τή γνησιότητά της. Νά ξαναβαφτίζεται στίς αρχικές της πηγές.

Δέ γύρεψε ποτέ νάχει οπαδούς. Στούς φίλους του έλεγε νά παίρνουνε από τίς ιδέες του ό,τι τούς πάει καί νά τό δουλεύουνε μέσα τους. Ούτε θέλησε νά σχηματίσει σύστημα φιλοσοφίας ή θεολογίας ολοκληρωμένο, οριστικό, κλειστό. Μόνο νά φέρει λίγες πέτρες γιά τό πανανθρώπινο πνευματικό οικοδόμημα. Δέ θεωροῦσε τόν εαυτό του μήτε θεολόγο μήτε φιλόσοφο. Μονάχα φυσικό επιστήμονα. Κι όμως χωρίς νά τό θέλει ήτανε θεολόγος καί φιλόσοφος.

Τό μήνυμα τοῦ Τεγιάρ δέν απευθύνεται μόνο στούς χριστιανούς. Απευθύνεται καί στούς θετικούς επιστήμονες καί ιδιαίτερα στούς άθεους, πού ανάμεσά τους πέρασε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του. Η κυριότερή τους αντίρρηση κατά τῆς θρησκείας είναι πώς καλλιεργεῖ τήν αδιαφορία γιά τό ανθρώπινο έργο τό επίγειο, πώς εμποδίζει τόν άνθρωπο νά βασιστεῖ στίς δικές του τίς δυνάμεις γιά νά συντελέσει στήν παγκόσμια πρόοδο. Ο Τεγιάρ δέν τήν έβρισκε αβάσιμη τούτη τή μαρξιστική επίκριση. Παραδεχότανε πώς μερικές μορφές θρησκευτικότητας καλλιεργώντας τήν παθητικότητα καί τή μοιρολατρεία σταθήκανε πραγματικά εμπόδια στήν πρόοδο καί δέν ανταποκρίνονται στοῦ τωρινοῦ ανθρώπου τίς πνευματικές ανάγκες. Μά πίστευε βαθιά πώς η σωστή αντίληψη γιά τό χριστιανισμό γίνεται αντίθετα κίνητρο γιά δημιουργική δράση. Έλεγε πώς η εργασία είναι ιερή, πώς μπορεῖ νά γίνει θαυμάσιος δρόμος γιά τή λύτρωση καί γιά τή θεώρηση τῆς υπερβατικότητας. Πώς η έρευνα είναι χρέος-

Πώς η χριστιανική αγάπη δέν εἶναι νά ρίχνεις βάλσαμο στίς πληγές τοῦ διπλανοῦ σου, εἶναι νά συμμεριστεῖς όλης τῆς οικουμένης τήν τραγική αγωνία τήν υπαρξιακή, νά κάνεις δικές σου ὅλου τοῦ κόσμου τίς λαχτάρες καί τίς ελπίδες, νά πραγματοποιήσεις τῆς ὕπαρξής σου τίς δυνατότητες αφιερώνοντας τόν εαυτό σου στήν κοινή προσπάθεια γιά τή δημιουργία καλύτερου καί δικαιότερου κόσμου.

Ἴδια αντίληψη γιά τή χριστιανική αγάπη εκφράζει κι ο σύγχρονός μας ο ρουμάνος λογοτέχνης ο Virgil Gheorghiou στό μυθιστόρημα "Η εικοστή πέμπτη ωρα", βάνοντας ετοῦτα τά λόγια στό στόμα αληθινά χριστιανοῦ παπᾶ, πού εἶναι κι αυτός ένας από τούς "δεδιωγμένους ένεκεν δικαιοσύνης": Δουλεύω γιά τό καλό τοῦ Ανθρώπου καί γιά τήν ανθρώπινη δικαιοσύνη θά πεῖ δουλεύω γιά τήν Εκκλησία καί γιά τό Θεό.

Τώρα βλέπουν οι θρησκευτικές μελέτες τοῦ Τεγιάρ τό φῶς τῆς πλατιᾶς δημοσιότητας. Τώρα ὅλο καί πληθαίνουνε τά βιβλία καί τά ἄρθρα πού ερμηνεύουνε τή χριστιανική φιλοσοφία του, τήν πρωτοποριακή καί παραδοσιακή μαζί. Τώρα ὅλο καί μεγαλύτερη απήχηση βρίσκει ο νέος ουμανισμός πού κήρυξε. Πού συνδέει τό ιδανικό τοῦ παλιοῦ ουμανισμοῦ τῆς Αναγέννησης, τήν αρμονική ανάπτυξη τοῦ ανθρώπου τήν εγκόσμια, μέ τοῦ τόσο δυναμικοῦ καί τόσον καιρό παραγνωρισμένου Μεσαίωνα τήν αναζήτηση τῆς υπερκοσμιότητας κ έτσι γεφυρώνει τό χάσμα τό ανοιγμένο ανάμεσα στή λατρεία τ ουρανοῦ καί στή λατρεία τῆς γῆς. Πού μέ τ ανέβασμα τῆς τωρινῆς συνειδησιακῆς στάθμης τοῦ ανθρώπου κάνει τόν ἄνθρωπο ἄξιο χτίστη τῆς τρανῆς τῆς σκάλας ανάμεσα γῆς καί ουρανοῦ.

Μαρία Οικονόμου

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΥΛΗ

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη τραχιά, ἄγονο χῶμα, σκληρέ βράχε, εσύ πού μονάχα στή βία υποτάζεσαι καί πού μᾶς αναγκάζεις νά δουλεύουμε ἄν θέλουμε νά τρῶμε.

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη επίφοβη, θάλασσα τρικυμισμένη, ανίκητο πάθος, εσύ πού μᾶς τρῶς ἄν δέ σ αλυσοδέσουμε.

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη τρανή, Εξέλιξη αμάχητη, Πραγματικότητα πού γεννιέσαι ολοένα, εσύ πού τινάζοντας κάθε στιγμή στόν αέρα τούς φράχτες μας μᾶς αναγκάζεις ὅλο καί πιό μακριά νά ψάχνουμε γιά τήν Αλήθεια.

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη παγκόσμια, Διάρκεια δίχως ὅρια, Αιθέρα δίχως ακρογιάλια, τριπλή τῶν ἄστρων ἄβυσσο καί τῶν ατόμων καί τῶν γενεῶν, εσύ πού ξεχειλίζοντας καί τά μέτρα μας σβήνοντας τά στενά μᾶς φανερώνεις τίς διαστάσεις τοῦ Θεοῦ.

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη αβυθομέτρητη, εσύ πού απλωμένη ανάμεσα από μᾶς κι από τόν κόσμο τῶν Ουσιῶν κάνεις νά μᾶς φλογίζει η λαχτάρα νά τρυπήσουμε τόν ἄραφο τόν πέπλο τῶν φαινομένων.

Ευλογημένη νάσαι, Ὕλη θνητή, εσύ πού ξεκολλώντας από πάνου μας μιά μέρα θά μᾶς μπάσεις μέ τό ζόρι ὥσαμε τήν καρδιά τῆς ὕπαρξης.

Δίχως εσένα, Ύλη, δίχως τά γιουρούσια σου, δίχως τήν επιμονή σου νά μᾶς δένεις, θά ζούσαμε ακούνητοι, βαλτωμένοι, παιδιακίστικοι, ανήξεροι απ τόν εαυτό μας κι απ τό Θεό. Εσένα πού πληγώνεις καί πού δένεις τίς πληγές, εσένα πού αντιστέκεσαι καί πού λυγᾶς, εσένα πού αναστατώνεις κ εσένα πού χτίζεις, εσένα πού αλυσοδένεις κ εσένα πού λεφτερώνεις,- τῶν ψυχῶν μας Χυμέ, Χέρι τοῦ Θεοῦ, Σάρκα τοῦ Χριστοῦ, Ύλη σ ευλογῶ.

Σ ευλογῶ, Ύλη, καί σέ προσκυνῶ. Όχι τέτοια πού σέ περιγράφουνε, λιγοστεμένη ή παραμορφωμένη, οί ποντίφηνες τῆς επιστήμης κ οί ιεροκήρυκες τῆς αρετῆς - ένα περιμάζωμα, λένε, από άγριες δυνάμεις, από χυδαῖες ορέξεις. Μά τέτοια πού μοῦ φανερώθηκες σήμερα, σ τ ή ν ο λ ό τ η τ ά σ ο υ κ α ί σ τ ή ν α λ ή θ ε ι α σ ο υ.

Χαῖρε, αστέρευτη ικανότητα ύπαρξης καί Μεταμόρφωσης, όπου φυτρώνει καί τρανεύει η διαλεγμένη Ύπόσταση.

Χαῖρε, παγκόσμια δύναμη προσέγγισης καί ένωσης, πού μέσα από σένα συνδέονται η μιά μέ τήν άλλη οι πολυάριθμες οί μονάδες καί πού σ εσένα συγκλίνουν όλες τους πρός τό δρόμο τοῦ Πνεύματος.

Χαῖρε, αρμονική τῶν ψυχῶν μας βρύση, κρούσταλο διάφανο, πού μέσαθέ σου βγῆκε η Νέα Ιερουσαλήμ.

Χαῖρε, θεικέ περίγυρε, πού εἶσαι φορτωμένος Δύναμη Δημιουργική, Ωκεανέ πού σ αναταράζει τό Πνεῦμα, Πηλέ ζυμωμένε καί ζωογονημένε από τό σαρκωμένο Λόγο.

Θαρρώντας πώς τό κάλεσμά σου υπακοῦνε τ ανίκητο ρίχνονται οι άνθρωποι συχνά στήν άβυσσο τῆς εγωιστικῆς ηδονῆς.

Ένα αντίφεγγο τούς ξεγελάει ή ένας αντίλαλος.

Τό βλέπω τώρα.

Σ Εσένα γιά νά φτάσουμε Ύλη, πρέπει ξεκινώντας από μιά παγκόσμια επαφή μ όσα εδῶ κάτου σαλεύουνε νά νιώσουμε λίγο λίγο νά χάνουνται μέσ απ τά χέρια μας οί χωριστές οί μορφές όλων όσα κρατᾶμε, ώσπου νά μᾶς απομείνει ο αγώνας μέ τή μοναδική ο υ σ ί α τῆς κάθε υπόστασης καί τῆς κάθε ενωσης.

Άν θέλουμε νά σ έχουμε, πρέπει μές στόν πόνο νά σ εξυψώσουμε αφοῦ πρῶτα σ αγκαλιάσουμε ηδονικά.

Βασιλεύεις, Ύλη, στά ψηλώματα τά γαληνά, όπου φαντάζονται οί Άγιοι πώς σοῦ ξεφεύγουνε - Σάρκα τόσο διάφανη καί τόσο κινητή πού πιά δέ σέ διακρίνουμε από τό Πνεῦμα.

Πάρε με, Ύλη, εκεῖ ψηλά, μέ τήν προσπάθεια, τό χωρισμό καί τό θάνατο-πάρε με κεῖ πού θά μοῦ εἶναι πιά μπορετό αγνά τόν Κόσμον όλο ν αγκαλιάσω.

Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν. Από τήν "Πνευματική δύναμη τῆς ύλης"
Μετάφραση Μαρίας Οικονόμου

---

1. Σημ. μετ. Αποσπάσματα από έργα τοῦ Τεγιάρ βλ. καί στά τεύχη: 18 (σελ. 21), 22(σελ. 33), 24(σελ.15), 25(σελ.5), 26(σελ.24).

20 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΦΡΑΝΚ

ΑΝΝΑ ΦΡΑΝΚ

Ἐδῶ καί εἴκοσι χρόνια λεφτερωθήκανε ὅσοι βρεθήκανε ζωντανοί στά ἐφιαλτικά στρατόπεδα συγκέντρωσης πού ἱδρυθήκανε ἀπό τή χιτλερική Γερμανία κ'ἔκλεισε η πιό φριχτή σελίδα τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Ἐδῶ καί εἴκοσι χρόνια, στήν ἀρχή τοῦ Μάρτη τοῦ 1945, κλείσανε καί τά μάτια μιᾶς δεκαπεντάχρονης εβραιοπούλας, τῆς Ἄννας Φράνκ, στό φοβερό τό Μπέργκεν Μπέλσεν, ἀφοῦ εἴδανε καί τήν κόλαση τοῦ Ἄουσβιτς.

Ἕξη χρόνια πρίν νά ξεσπάσει ο δεύτερος ο παγκόσμιος πόλεμος - στά 1933 - οι Φράνκ, ὅπως κι ἄλλοι γερμανοεβραῖοι, μεταναστέψανε στήν Ὀλλανδία κυνηγημένοι ἀπό τούς ἀντιεβραϊκούς νόμους. Μά καί κεῖ ἔφτασε η γερμανική κατοχή καί τούς υποχρέωσε νά φορέσουνε τό κίτρινο ἀστέρι τοῦ Δαβίδ, σύμβολο περιορισμῶν όλο καί πιό βασανιστικῶν καί καθημερινῆς ἀγωνίας. Τά δυό τελευταῖα χρόνια τῆς διαμονῆς της στό Ἄμστερνταμ τά πέρασε η Ἄννα κρυμμένη. Μαζί μέ τόν πατέρα της, τή μάνα της, τή μεγαλύτερη ἀδερφή της καί τέσσερις ἄλλους εβραίους κλείστηκε σέ μιά μεγάλη σοφίτα, στό πίσω μέρος ἀπό τά δύο απάνω πατώματα τοῦ χτίριου πού στέγαζε τήν επιχείρηση τοῦ πατέρα της, τοῦ Ὄττο Φράνκ. Ἔζησε ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους πού η στέρηση τῆς λεφτεριᾶς καί οι ἀγωνίες τεντώνανε καί σπάγανε τά νεῦρα τους.

Πῶς πέρναγε τίς ὧρες της μέσα σ'αὐτό τόν κρυφώνα η μικρή Ἄννα, χωρίς τή χαρά τοῦ ὕπαιθρου καί τοῦ λέφτερου παιχνιδιοῦ, χω-

ρίς σκολειό; Διάβαζε, προσπαθοῦσε καί νά μελετήσει μαθήματα, νά κάνει καί γυμναστική. Από μιάν ἄκρη τοῦ παράθυρου κοίταγε τόν οὐρανό καί τά κλαριά τῶν δέντρων καί τά πουλιά τά διαβατάρικα. Σκεφτότανε, ἔκανε σχέδια, περίμενε, ἔλπιζε, παρατηροῦσε, ὡρίμαζε, βάθαινε. Ἔγραφε. Τό καλύτερό της ψυχικό καταφύγιο ἦτανε τό ημερολόγιό της. Ἕνα ὀμορφοδεμένο χοντρό τετράδιο τῆς εἴχανε χαρίσει γιά τά γενέθλιά της σάν ἔκλεισε τά δεκατρία. Κ' εἶχε ἀρχίσει ἀπό τότες νά γράφει τίς ἐντυπώσεις της σά νάστελνε γράμματα σέ μιά φανταστική φιλενάδα της καί νά τῆς ἄνοιγε τήν καρδιά της. Τό ημερολόγιο συνεχίστηκε καί στή σοφίτα, σέ κεῖνο τό πίσω διαμέρισμα. Γι αὐτό καί πῆρε στό ολλανδικό πρωτότυπο τόν τίτλο "Τό πίσω σπίτι" ("Het Achterhuis"). Στίς σελίδες του περνάγανε οἱ σκηνές ἐκείνης τῆς παράξενης συμβίωσης. Ἐκεῖ ξέσπαγε τό φυλακισμένο, τό καταπιεσμένο κοριτσόπουλο, πού ὀνειρευότανε νά γίνει μιά μέρα δημοσιογράφος καί συγγραφέας.

Αμα βγῆκε ὁ Ὄττο Φράνκ ἀπό τό στρατόπεδο ὅπου ἔζησε χωρισμένος ἀπό τή γυναίκα του κι ἀπό τά παιδιά του κι ἅμα ἔμαθε πώς εἴχανε πεθάνει, πῆγε καί ξαναεῖδε τό κρυφό διαμέρισμα. Ἐκεῖ βρῆκε τά φύλλα τοῦ ἡμερολόγιου τῆς Ἄννας του. Εἴχανε παραπέσει χάρη στήν ἀτζαμοσύνη τοῦ γκεσταπίτη πούκανε τήν ἔρευνα ὕστερα ἀπό τήν προδοσία κι ἀπό τή σύλληψη. Τά περιμαζέψανε συμπονετικοί ολλανδοί φίλοι καί τά παραδώσανε στόν τραγικό πατέρα.

Η ἐπιθυμία τῆς Ἄννας Φράνκ νά ζήσει ὕστερα ἀπό τό θανατό της πραγματοποιήθηκε. Τό βιβλίο της μεταφράστηκε σ' ὅλες τίς γλῶσσες, θαυμάστηκε, συγκίνησε. Διασκευάστηκε σέ κινηματογραφική ταινία καί σέ θεατρικό ἔργο.

Σύμφωνα μέ τούς χαραχτηρισμούς τῆς παγκόσμιας κριτικῆς εἶναι ἕνα ἀπό τά πιό συναρπαστικά βιβλία πού γραφτήκανε γιά τόν πόλεμο καί γιά τόν ἀντίχτυπό του στή ζωή τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μιά ἱστορία πού σφίγγει τήν καρδιά, μά καί πού δίνει ἀνάταση, μιά ἱστορία γραμμένη μέ γοητευτική ἀμεσότητα καί μέ φρεσκάδα ἐφηβική, μά καί μέ σκέψη ἀσυνήθιστα ὥριμη. Στίς σελίδες της βλέπουμε τό παιδί, βλέπουμε καί τό γεννημένο συγγραφέα. Η Ἄννα Φράνκ εἶναι φανερό πώς θάτανε σήμερα, στά τριανταπέντε της χρόνια, μεγάλο ἀστέρι στό παγκόσμιο λογοτεχνικό στερέωμα. Περιγράφει μέ θαυμαστή παρατηρητικότητα καί παραστατικότητα. Μέ οξυδέρκεια ἔμπειρου ψυχολόγου καί ἱκανότητα στό διάλεγμα τοῦ ψυχογραφικοῦ υλικοῦ ἀντάξια φτασμένου λογοτέχνη ἠθογραφεῖ τούς γύρω της καί ἀναλύει τίς σχέσεις της μέ τόν καθένα τους καί τίς ψυχικές της ἀντιδράσεις. Κάνει παρατηρήσεις σχετικές μέ τή στάση τῶν μεγάλων ἀπέναντι στά παιδιά, πού μοιάζουνε διατυπωμένες ἀπό σοφό παιδαγωγό. Καταπληχτική εἶναι καί ἡ αὐτοκριτική της. Ἕνα μπουμπούκι διαλεχτῆς προσωπικότητας, ενα μπουμπούκι δόκιμου συγγραφέα κόπηκε απ τήν ἀνεμοζάλη τῆς θηριωδίας πρίν ν' ἀνοίξει.

Ἡ "Αννα Φράνκ ἔγινε ἔμβλημα. "Ἔμβλημα εἰρήνης, λεφτεριᾶς, πανανθρώπινης ἀδελφότητας. Καί πάντα πρέπει νά θυμίζει σέ τί κατήφορο κατρακυλᾶνε οἱ ἄνθρωποι πού τούς παρασέρνουνε συνθήματα χυδαίων δημαγωγῶν βασισμένα σέ ἰδέες ἀνεδαφικές γιά "ἀνώτερες" καί "κατώτερες" ράτσες καί γιά "καθαρόαιμους" λαούς. Εἶναι ἀνάγκη νά θυμᾶται ο καθένας πώς η τύχη τῆς "Αννας Φράνκ καί τῆς μαρτυρικῆς φυλῆς της, πού μεγαλούργησε σ' ὅλους τούς κλάδους τοῦ πολιτισμοῦ, μπορεῖ νά γίνει ἀτομική του τύχη καί τύχη τῆς φυλῆς τῆς δικιᾶς του. Πώς οἱ φυλετικές διακρίσεις πρέπει παντοῦ νά πολεμηθοῦν σάν ἐπίφοβο ψυχικό μόλυσμα, πού μπορεῖ νά καταλήξει στό πιό καταστροφικό ἀμόκ καί νά απανθρωπίσει τόν ἄνθρωπο. Ἀλίμονο ἄν λείψει ἡ μνήμη ἀπό τό ἀνθρώπινο γένος. Ἀλίμονο ἄν ἡ ἀνθρωπότητα στίς καμπές τῆς ἱστορίας της, πρίν νά τήν ἀποκοιμίσει ἡ συνήθεια, δέ θελήσει νά θέσει στή συνείδησή της ἀμείλιχτα καυτό τό ρώτημα πού οἱ πυθαγόρειοι θεωρούσανε χρέος τους νά θέσουνε στόν ἑαυτό τους πρίν νά πέσουνε νά κοιμηθοῦνε: Πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα, τί δέ μοι δέον οὐκ ετελέσθη.

Μαρία Οἰκονόμου

ΣΚΕΨΕΙΣ

α΄ Τό καλύτερο γιατρικό γιά τούς φοβισμένους, τούς ἔρημους, τούς δυστυχισμένους εἶναι νά βγοῦν ἔξω, νά πᾶνε κάπου πού νά μπορέσουνε νά μείνουν ολομόναχοι μέ τόν οὐρανό, μέ τή φύση, καί μέ τό Θεό. Γιατί μόνο τότες νιώθεις πώς ὅλα εἶναι ὅπως πρέπει νά εἶναι καί πώς ο Θεός θέλει νά βλέπει τούς ἀνθρώπους ευτυχισμένους μές στήν ἁπλή τήν ομορφιά τῆς φύσης. Ὅσο ὑπάρχει αὐτό, καί εἶναι βέβαιο πώς πάντα θά ὑπάρχει, ξέρω πώς ἐκεῖ θά βρίσκεται πάντα παρηγοριά γιά κάθε λύπη, ὅποιες κι ἄν εἶναι οἱ συνθῆκες. Καί τό πιστεύω ἀτράνταχτα πώς ἡ φύση δίνει παρηγοριά γιά ολα τά βάσανα.

β΄ Πάντα μένει κάποια ομορφιά στή φύση, στό φῶς τοῦ ἥλιου, στή λεφτεριά, στόν ἑαυτό σου. Αὐτά ὅλα μποροῦνε νά σέ βοηθήσουνε. Κοίτα τα ὅλα αὐτά καί θά ξαναβρεῖς τόν ἑαυτό σου καί τό Θεό. Καί θά κερδίσεις πάλι τήν ἰσορροπία σου.

γ΄ Εἶναι στ' ἀλήθεια παράξενο πώς δέν ἔχασα ὅλα μου τά ἰδανικά ἐπειδή μοιάζουνε τόσο παράλογα κι ἀνεφάρμοστα. Κι ὅμως τά κρατάω, γιατί καί μ' ὅλα ὅσα γίνονται πιστεύω ἀκόμα πώς οἱ ἄνθρωποι ἔχουνε πραγματικά καλή καρδιά. Μόνο πού δέ μπορῶ νά στήσω τίς ἐλπίδες μου σέ θεμέλιο καμωμένο ἀπό σύγχυση καί δυστυχία καί θάνατο. Βλέπω τόν κόσμο λίγο λίγο νά γίνεται ἕνας ἀγριότοπος. Τήν ἀκούω νά ζυγώνει ολοένα τή βροντή πού θά μᾶς καταστρέψει κ' ἐμᾶς. Νιώθω τά βάσανα πού τραβᾶνε ἑκατομμύρια ἄνθρωποι Κι ὅμως ἅμα κοιτάω ψηλά τόν οὐρανό σκέφτομαι πώς τά πράματα θά σιάξουνε, πώς καί τούτη η απονιά θά πάρει τέλος καί πώς η εἰρήνη καί η γαλήνη θά ξανάρθουνε.

"Αννα Φράνκ. Ἀποσπάσματα ἀπό τό ἡμερολόγιό της

Μετάφραση Μαρίας Οἰκονόμου

ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Α΄ ΣΤΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΣΟΥ ΔΙΑΒΑΣΕ ΜΕ

Κοίταξε στή συνείδησή σου, διάβασέ με εκεῖ:
εἶναι πιστό βιβλίο˙εκεῖ θά μέ βρεις ὅμοιόν σου.

Τόμας Μίντλον (Thomas Middleton, 1570-1627)
ἄγγλος δραματουργός. Ἀπό τόν " Ἀλλαχτό"[1] ("The Changeling")
Ἀνέκδοτη μετάφραση Βασίλη Ρώτα

Β΄ Ο ΕΧΤΡΟΣ ΣΑΣ

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶτε πώς ὁ ἐχτρός σας εἶναι κι αὐτός ἄνθρωπος κι ὄχι κατηγορία ἀνθρώπων.

Βιρτζίλ Γκεοργκίου (C.Virgin Gheorghiou), σύγχρονος ρουμάνος λογοτέχνης. Ἀπό τό μυθιστόρημα " Η εικοστή πέμπτη ὥρα"
Μετάφραση Μαρίας Οἰκονόμου

Γ΄ ΚΑΣΤΕΣ

Ἄσκοπο νά ρωτᾶς,
νά θέλεις νά βρεις
τήν κάστα τοῦ ἅγιου.
Τάχα κι ὁ κληρικός
κι ο μαχητής καί ο ἔμπορας
παρόμοια δέν ἀναζητοῦνε τό Θεό;
Εἶναι τρελό γιά τοῦ ἅγιου νά ρωτᾶς τήν κάστα.
Μήπως κι αυτοί πού κάνουν τόν κουρέα,
τόν ξυλουργό, τήν πλύστρα
δέν ψάχνουνε νά βροῦνε τό Θεό;
Κι αυτός ο Ραίντας αναζητητής δέν ἦταν τοῦ Θεοῦ;
Ὁ Ρίσι ο Σβαπάλα
δέν ἦτανε ταμπάκης;
Παρόμοια Ἰνδουϊστές καί Μουσουλμάνοι
φτάνουν στό τέρμα κεῖνο
ὅπου τῆς κάστας τους τά χνάρια σβήνουν.

Καμπίρ
ἰνδός θρησκευτικός ἀναμορφωτής καί μυστικιστής ποιητής
τοῦ ΙΕ΄ αἰώνα
Ἀπόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

---

1. Σημ. σύντ. Μωρό ξωτικιᾶς πού σύμφωνα μέ λαϊκές δοξασίες τό ἄλλαξε η μάνα του κρυφά μέ μωρό ἀνθρώπινο. Εἶναι πολλές φορές ἄσκημο πλάσμα κι ἀχόρταγο καί κουτό. Τό λένε καί νεριαδιάρικο.

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΤΙΜΟΥ ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Δυό χρόνια κλείσανε ἀπό τότες πού χάσαμε τή χαρά νά τόν βλέπουμε καί νά τόν ἀκοῦμε. Δυό χρόνια δέν πάψαμε νά τόν θυμόμαστε μέ θερμή ἀγάπη τόν Τίμο μας, τόν πολύτιμο τόν ἀδελφό μας. Δέν πάψαμε νά θυμόμαστε τί τοῦ χρωστᾶμε. Οὔτε καί θά πάψει ἡ θύμησή του νά γίνεται γιά μᾶς ἔμπνευση καί κίνητρο.

Η Θ.ΕΝ. Ο ΘΥΡΣΟΣ, Ο ΠΕΛΕΚΑΝ
29.8.65

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΑΣΑΝ

Ἀγαπημένε Τίμο μας.
Ἡ μάνα μας ἡ Γῆς ἡ ἡλιόφτιαχτη
δυό κύκλους ἔκανε
γύρω ἀπ τό Φοῖβο πλέριους,
ἀπ τή στιγμή πού ἁπλά κι ἀθόρυβα
ἔγειρες τ ἄδειο πιά λαγήνι σου
στήν ἀγκαλιά τῆς μάνας σκόνης
κι ἔφυγες γιά τήν πέρα τή μεριά.

Μέ τά δικά μας μέτρα
δυό χρόνια ὁλάκερα περάσανε.
Ὅμως γιά τά καινούρια μέτρα τά δικά σου
-τώρα πού ζεῖς καί φτερουγᾶς ὁλόχαρος
στούς κόσμους τούς μυριόφωτους,
τούς λεύτερους, τούς ἄχρονους-
μπορεῖ νά φάνηκαν στιγμές μονάχα δυό.
Ὅσο χρειάστηκε
στ ἄυλα τῆς αγνῆς ψυχῆς σου τά ματόφυλλα
στό Φῶς τῆς Γνώσης, πού ποθοῦσες, ν ἀνοιχτοῦν.
Ἴσως πάλι μπορεῖ νά τά νοιωσες
γιά αἰώνων μύριων πέρασμα
χαρᾶς νιρβανικῆς ἀνείπωτης.
Ποιός ἀπό μᾶς μπορεῖ νά ξέρει;

Ὅμως ὅπως κι ἄν ἔχει,
δυό χρόνια πέρασαν, καί μεῖς
διόλου δέ νοιώθουμε πώς χωριστήκαμε, γιατί
οἱ κόσμοι μας ἑνώνονται μέ δυό γεφύρια.
Τό ἕνα τό λένε τό γεφύρι τῆς αἰώνιας θύμησης,
τό ἄλλο χρυσό γεφύρι τῆς ἀγάπης,
κι εἶν καί τά δυό τρανά
κι ἀπό τό χρόνο δυσκολόπαρτα,
ἀγαπημένε Τίμο μας.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Α΄ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΚΗ ΜΕΡΙΑ

..Φευγάτη πιά κι ή στερνή του ελπίδα. Οι ώρες τής τελευταίας μέρας τής ζωής του άρχισαν νά ξετυλίγονται γοργά. Οι δεσμοφύλακές του, γιά νά μήν αφήνουν τό μυαλό του νά πηγαίνει αδιάκοπα σ' αυτό πού θά γινόταν ύστερα από μερικές ώρες, όλη τή μέρα παίζαν χαρτιά μαζί του σάν παλιοί φίλοι. Σέ κάποια διακοπή τού παιχνιδιού αναρωτήθηκε μήν κατά τύχη ο Χάνμπουρυ, ο μπόγιας πού θά τόν κρέμαγε αύριο τά ξημερώματα, ήτανε τό ίδιο πρόσωπο μέ τό μπόγια πού έκοβε τά κεφάλια τών ζωντανών ποντικιών μέ τά δόντια του καί πού αυτός κι ο Γούηβερ θά πήγαιναν νά δούν κείνο τό μοιραίο Σάββατο. Ο Γούηβερ δέν τού'χε φανερώσει τ' όνομα. Ήξερε πώς οι μπόγηδες δέν αφθονούσανε καί πώς δέν ήτανε διόλου απίθανο νά ταν ο ίδιος. Από ποιό μέρος είναι ο μπόγιας Χάνμπουρυ, ρώτησε κάποιο φύλακα.

"Απ' τά μέρη τού Μάντσεστερ".

Αυτός ήτανε.

Αυτές τίς τελευταίες γοργοπερπατούσες ώρες από πόσες διαφορετικές ψυχικές καταστάσεις δέν πέρασε. Ως τίς δώδεκα ήτανε αρκετά ζωηρός κι όχι πολύ νευρικός. Όταν ο μπόγιας γιά νά κανονίσει τό μάκρος τού σκοινιού τής κρεμάλας, έριξε μιά ματιά μέσα απ τή μικρή τρυπούλα πού έχουν γιά τήν παρακολούθηση τού μελλοθάνατου κατάδικου, τόν είδε νά πηγαινοέρχεται μές στό κελλί του καπνίζοντας ήρεμα τό τσιγάρο του. Μόλις όμως τό μεγάλο ρολόϊ τής φυλακής βάρεσε μεσάνυχτα, άρχισε νά ανησυχεί καί πετόντας τό τσιγάρο του μέτρησε μέ τά δάχτυλά του τίς ώρες ζωής πού τού απόμεναν. Πάσχισε νά σκεφτεί γιά τίς ευγενικές ψυχές πού φύγαν πρίν απ αυτόν - γιά τόν Αντόν Τσέχοφ, πού'πε στό γιατρό του,που ρθε νά τόν δεί μέσα στή νύχτα, "Γιατρέ πεθαίνω" κι ύστερα πίνοντας καί τήν τελευταία σταγόνα τού ποτηριού τής σαμπάνιας πού ο γιατρός τού δοσε γιά φάρμακο, είπε στή γυναίκα του" Πολύ καιρό είχα νά πιώ σαμπάνια". Χαμογέλασε. Κι έπειτα έγειρε στό ένα πλευρό του κι αυτό ήτανε όλο, ησύχασε γιά πάντα.- Γιά τόν Γκαίτε, πού ζήτησε ν ανοίξουν τό παράθυρο γιά νά μπεί πιό πολύ φώς κι αγέρας. Κι άξαφνα ανατρίχιασε στήν ιδέα πώς τό σώμα τό δικό του θά πρέπει νά ριχτεί μέσα σέ ασβέστη γιά νά λυώσει τό γοργότερο καί νά εξαφανιστεί σάν νά ταν κάτι τό πολύ βρώμιο καί βλαβερό. Από τόν κόσμο τούτο θά φύγει δίχως νά ξέρει γιατί έζησε καί κανένας μέσα στήν κρύα απεραντοσύνη τού κόσμου μας δέν τόξερε αυτό ή δέν αποθυμούσε νά τό μάθει. Ούτε πατέρας ούτε μητέρα ούτε κανένας πού νά τόν αγαπάει βρισκότανε νά μεσολαβήσει γιά λογαριασμό του. Ούτε κανένας θά θυμότανε πώς κάποτε πέρασε από τούτον τόν κόσμο - σάν νά μήν ήρθε καθόλου, σάν νά ήτανε γραφτό ή δι -

κιά του ὕπαρξη ἐδῶ νά μή ζυγιάζει καθόλου. Δέν ἀπόμενε τίποτες ἄλλο παρά νά καταραστεῖ τό Θεό καί νά πεθάνει. Καί ξάφνου η ψυχή του φτερούγισε μέσα του καί σκέφτηκε " Ἐδῶ εἶναι τό τέλος,ὄχι κεῖ". Ο Γουῆβερ πίστευε στόν κόσμο τῶν ψυχῶν, πού ἄν ἦτανε αλήθεια, θά εἶχε σά συνέπεια πώς σέ λίγο ο εαυτός του καί ο Γουῆβερ θά ›ταν ἕνα."Ητανε νύχτα μά δέ μπορoῦσε νά κοιμηθεῖ. Μπορεῖ σ'ὅλον τόν κόσμο νά υπῆρχανε κι ἄλλοι ἄνθρωποι πού νά μή μπορoῦνε νά κοιμηθοῦνε γιατί τόν σκεφτόντανε. Καί τότες αὐτός, πού βρισκότανε κλεισμένος μέσα στό κελλί του ἔχοντας δίπλα του τήν κρεμάλα,ἕνοιωσε σάν ξάφνου νά ενώθηκε, μέ τή βοήθεια κυμάτων ἀσυρμάτου, μ'ὅλες κεῖνες τίς συμπονετικές ψυχές. Καί τέλος τόν πῆρε ο ὕπνος.

Ο ὕπνος του ἦτανε ταραγμένος. Νειρεύτηκε πώς κατάφερε νά ξεγλυστρήσει ἔξω ἀπό τίς μαῦρες πίσσα σκοταδερές σπηλιές τοῦ Χάρου καί πώς τώρα περνοῦσε μέσα ἀπό ἕνα πάρκο ὅπου τά παιδιά παίζανε κι οι μεγάλοι κουρασμένοι ἀπό τῆς μέρας τή δουλειά σιγανοπερπατοῦσαν. Καί τότε συλλογίστηκε πώς ὅλα αὐτά τ'ἀσήμαντα πράματα γιά τούς ζωντανούς εἶναι τό μάννα τοῦ παράδεισου μπροστά στό θάνατο. Μά ἀπό τήν ἔκφραση τῆς φάτσας ὅλων αὐτῶν πού βγαίνανε ἀπό τό πάρκο καταλάβαινε πώς κανένας τους δέν ἤθελε νά χαίρεται τό δῶρο τῆς ζωῆς. Καί περπάταγε πάντοτε καί ξάφνου βρέθηκε σ'ἕνα ὄμορφο κι ἄγνωστο μέρος τῆς πόλης πού δέ μποροῦσε νά φανταστεῖ πώς ἦτανε μπορετό νά υπάρχει. Κι εἶπε ἀπό μέσα του πώς σάν γύριζε σπίτι του θά τό 'λεγε στόν πατέρα του. Ξύπνησε - καί δέν εἶχε τίποτα νά πεῖ παρά μονάχα ὅτι τό νειρεύτηκε. Καί τότες μιά ανείπωτη κρυάδα μπῆκε μ'ορμή κι απλώθηκε σ'ὅλο τό χῶρο τῆς καρδιᾶς του. Μά ἦτανε καί κρύο μέσα στό κελλί. Τό κουράγιο μας ἔχει τήν πιό χαμηλή στάθμη του τίς πρωινές ὧρες. Εἶναι αισχρό, σκέφτηκε, νά κρεμοῦν τούς κατάδικους τήν κονταυγή.

Μπῆκε μέσα ὁ δεσμοφύλακας,

Σήκω νά τά ροῦχα σου. Τό παλιό του κουστούμι,πού τό 'ξερε γύρω ἀπό ἄλλες συνθῆκες. Σήμερα δίχως κολλάρο. "Τώρα θά πάω νά σοῦ φέρω τό πρωινό σου". Ἴσως τήν τελευταία στιγμή ο Υπουργός τῶν Εσωτερικῶν μπορεῖ... Θυμήθηκε πώς εἶχε δεῖ μιά ταινία στόν κινηματογράφο ὅπου τό τελευταῖο δευτερόλεφτο ο Υπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν... Πόσο κρύο κάνει. Δέ θά τό ποῦν στό γέρο πατέρα του ἤ μήπως τοῦ τό ποῦν; Ο φύλακας ἔφερε τό δίσκο μέ τό πρωινό του, ενα φλυτζάνι κακάο, πόριτζ κι ενα μῆλο. Δέ μποροῦσε νά φάει. Δάγκασε τό μῆλο κι η νοστίμια του τόν ἔκανε νά φανταστεῖ κάποια χώρα ουτοπίας ὅπου υπῆρχαν λουλούδια καί φροῦτα, σάν τήν Ἰταλία, πού δέν τήν ἤξερε διόλου. Καί σκέφτηκε, σάν τελειώσουν κάνοντας τό πιό μεγάλο κακό πού μπορούσανε νά τοῦ κάνουν καί τόν ἄφηναν ἥσυχο, μονάχο πιά, μπορεῖ, σάν θά βρισκό-

τανε στό χῶρο τῶν ὄνειρων, νά 'βρισκε τόν τρόπο νά πετάξει σέ μιά τέτοια χώρα. Κοίταξε τό δεσμοφύλακα παράξενα. "Εἶναι πολύ τρομερό; Πονάει πολύ;" ρώτησε γιομάτος ἀνησυχία. "Ὄχι. Ἕνα δευτερόλεφτο καί πάει τέλειωσε. Σά νά σοῦ βγάζουν τό δόντι- τίποτα παραπάνω. Ὅλα τελειώνουν στή στιγμή".

Ὁ Ἐφημέριος ἕνας νέος εἰκοσιπέντε χρονῶν, τά 'χε πιό χαμένα κι ἀπ' τόν κατάδικο κι ἤτανε νά τόν κλαῖς γιά τήν ταραχή του.

"Μπορεῖ κάποια μικρή πνευματική παρηγοριά," ἄρχισε νά λέει τραυλίζοντας. Μά ὁ μελλοθάνατος Πράουντφουτ τόν σταμάτησε λέγοντας:

"Δέν καταλαβαίνω τίποτα. Τό ἕνα Σύμπαν, πού δέν εἶναι μπορετό νά χωριστεῖ σέ κομμάτια, μιλάει καί ζεῖ μονάχα μέ τή βοήθεια τοῦ ἕνα ξέχωρου πλάσματος. Ἔτσι τό κάθε πλάσμα, σάν νά ὑπῆρχε αὐτό μονάχα, ἀντιπροσωπεύει τό Σύμπαν. Κι αὐτοί - τί βλακεία - θέλουνε νά μέ ξεκάνουν, μ' ἄλλα λόγια θέλουν νά ξεκάνουνε τό Σύμπαν".

Ὁ ἐφημέριος ἄλλαξε κουβέντα.

"Μπορεῖ η τελευταία μετάληψη..."

"Γιατί;"

"Ἡ μιά ἐξομολόγηση, πῶς νά γίνει; Στό κάτω κάτω σκότωσες ἄνθρωπο".

Ἡ σκέψη του πῆγε στόν Γοῦβερ καί θά θλιβότανε γι' αὐτόν πραγματικά, σάν δέ λυπότανε πιό πολύ τόν ἑαυτό του. Σάν δέν τόν σκότωναν θά κοίταζε μ' ὅλη τή δύναμή του ἡ ἀνθρωπότητα νά μήν ἔβγαινε χαμένη. Δέν ἤτανε δειλός καί εἶχε παραδεχτεῖ τή μοίρα του. Μά ξάφνου, ἕνα τέταρτο προτοῦ σημάνει τό τέλος του, ἔνοιωσε πώς θά 'θελε νά ζήσει, ν' ἀγαπήσει, νά ρουφήξει μέ τά ρουθούνια του τόν καθαρό ἀγέρα τοῦ πουρνοῦ -ὄχι τοῦ σημερινοῦ- μά τῶν ἄλλων, τῶν μελλούμενων, αὐτῶν πού θά ἐρχόντουσαν ὅταν αὐτός δέν θά ὑπῆρχε πιά. Θυμήθηκε κάποια μέρα πού φύσαγε δυνατός ἀγέρας κι οἱ μεγάλες καστανιές λυγίζανε κι ἀνεμοδερνόντανε σάν νά 'ταν μεθυσμένες, πετόντας σάν βολίδες ὁλοῦθε τά κάστανα καί τά σπασμένα τους κλαριά πάνω στούς περαστικούς. Ἕνα μικρό παιδί κοίταξε τότες νά φυλαχτεῖ μέσα στίς σοῦρες τοῦ φουστανιοῦ τῆς μάνας του. Αὐτό τότες τόν εἶχε συγκινήσει. Καί τώρα μιά σκέψη ἀνυπόφορη επίμονα τοῦ 'ρχόταν στό μυαλό. Ὕστερα ἀπό λίγα λεπτά τό σῶμα του θά 'ταν σκεπασμένο, βαθιά παραχωμένο μέσα σ' ἕνα ἀσβεστόλακκο κι αὐτός τότες δέ θά μποροῦσε διόλου νά νοιώθει τόν ἀγέρα. Κι ὕστερα σκέφτηκε. Ἄν αὐτή ἡ ζωή, πού τώρα ἀπαρατοῦσε, ἤταν ἡ μοναδικιά του μέσα στό ἀνεμόδαρτο Σύμπαν, η σκέψη ὅτι θά τήν ἔχανε τοῦ ἤτανε ἀνυπόφορη. Μά σάν ὑπῆρχε ἄλλη ζωή, θά 'θελε κι αὐτός ὅπως κι ἐκεῖνο τό παιδί νά κρύψει τό πρόσωπό του στά γόνατα τοῦ Πλάστη του γιά νά τό προστατέψει ἀπό τίς μύριες βολίδες πού ὁλοῦθε γύρω του κι ἀπάνω του πέφτανε καί τόν χτυπούσανε καί τόν πληγώνανε καί μέσα κεῖ νά κλάψει μ' ἀναφυλλητά καί νά ἡσυχάσει γιά πάντα.

Μά μπορεῖ -εἶχε δυό λεπτά ἀκόμα- μπορεῖ ὁ Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν...

Καί πρωτοῦ νά καλονοιώσει, ὁ μπόγιας βρίσκονταν μές στό κελλί του. Αὐτό ἤτανε. Ἤτανε αὐτό. Αὐτό ἤτανε λοιπόν πού'πρεπε νά γίνει; Ἄχ μάνα μου ποῦ νά'ξερες. Μά ὁ δεσμοφύλακας, πού ὡς τά τώρα φερνότανε σάν ἔμπιστος φίλος, ἄρχισε νά φωνάζει στό μπόγια: "Ἔ! σύ κουνήσου λιγάκι καί τέλειωνε" σάν ἡ μόνη του ἔννοια νά ἤτανε νά ξεμπλέξει ἀπ' αὐτή τή βρωμοδουλειά ὅσο μποροῦσε πλιό γλήγορα. Καί τότες ὁ Πράουντφουτ ἔνοιωσε σάν νά προδινότανε ἀπό τό φίλο του τό δεσμοφύλακα στόν ἄλλον. Αὐτός ὁ ἄλλος εἶχε μουστάκι ξανθό μέ τίς ἄκρες γυρισμένες πρός τά κάτω καί μάτια γυαλιστερά ἀφύσικα σάν νά 'ταν ἀπό γυαλί κι ἔδειχνε τό γενικό του σουλούπι μέ τίς ἀργές του κινήσεις ἄνθρωπο μαλακό. Βλέποντάς τον ποτές δέ θά πίστευες πώς ἤτανε ὁ ἴδιος ἄνθρωπος πού'κοβε μέ τά δόντια του τά κεφάλια τῶν ζωντανῶν ποντικιῶν. Ὁ Πράουντφουτ θά'θελε νά τοῦ πεῖ πῶς κεῖνο τό μοιραῖο Σάββατο θέλανε ὁ Γουῆβερ κι αὐτός νά πᾶνε νά τόν βροῦνε. Σάν πηγαίνανε τότες δέ θά'ταν σήμερα δῶ. Μά ὁ μπόγιας μέ τούς φύλακες ἔρχονταν ὅλο καί πιό κοντά του μέ τήν ἀπόφαση νά τόν ξεκάνουν ὅσο μπορούσανε πλιό σβέλτα μπροστά στά μάτια τοῦ διευθυντῆ τῆς φυλακῆς, τοῦ ἐφημέριου καί τοῦ γιατροῦ. Καλά. Ναί, νά πεθάνει μά μόνος του ἤ τουλάχιστο νά τό κάναν μέ τρόπο. Πάνω στό μεθύσι του σκότωσε τόν Γουῆβερ κι ἤτανε πρόθυμος μέ τή ζωή του νά τό ξεπληρώσει, τό ὁρκιζότανε. Μά ὄχι ἔτσι. Ὁ μπόγιας μέ τά τσιράκια του κοίταγαν νά τόν στριμώξουν. Κι ἄξαφνα ἄρχισε νά παλεύει γιά νά σώσει τή ζωή του. Ποιό δικαίωμα εἶχαν; Ἄς ἀφήσουμε τίς ἀνοησίες στή μπάντα. Ποιό δικαίωμα; Σάν ἀστραπή πέρασε τότες ἀπό τό μυαλό του ἡ σκέψη πώς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὁρκωτοῦ δικαστήριου βρισκόντανε τούτη τή στιγμή στά σπίτια τους καί πίναν ἥσυχοι τόν πρωινό τους καφέ. Ποιό δικαίωμα; Ἀπό ποῦ ἔβρισκε τή δύναμη δέ μποροῦσε νά καταλάβει, μά τό σήμαντρο τῆς φυλακῆς εἶχε χτυπήσει κι εἶχε στείλει καί τό στερνό του χτύπο ἔξω ἀπό τόν περίβολο τῆς φυλακῆς στό δρόμο γιά χάρη τῆς ψυχῆς του, πού θά'πρεπε νά εἶχε ἀπό ὥρα παραδόσει κι ὁ Πράουντφουτ ἀκόμα πάλευε σκληρά μέ τό μπόγια καί τούς τρεῖς χεροδύναμους βοηθούς του, πού ξέραν μονάχα πώς ἔπρεπε νά καταφέρουν νά τόν ξεκάνουν. Ἔπρεπε νά εἶχε ἐξουδετερωθεῖ ἐδῶ καί δέκα λεπτά. Ἀπό κανένα χαρτί ἐπίσημο δέ μποροῦσε νά δικαιολογηθεῖ ἡ ἀπρόβλεφτη παράταση τῆς ζωῆς του πάρα πέρα ἀπό τίς ὀχτώ τό πρωί. Ὅλοι τους τά'χανε χαμένα κι εἴχανε σοκαριστεῖ. Ἦταν τρομερά ἀντικανονικό. "Μή. Ὤ μή." Ἤθελε νά τούς πεῖ - ἄς στεκόντουσαν γιά μιά στιγμή ν' ἀκούσουν - ἤθελε νά τούς πεῖ - ναί - νά τούς πεῖ πώς ἤτανε μιά ψυχή, ἕνα σύμπαν μέ τόσα ἄλλα πράματα μέσα του καί πού δέν εἴχανε καμμιά σχέση μέ κεῖνον τό δαίμονα πού αὐτοί πάσκιζαν νά καταστρέψουνε. Ἦταν ἄδικο. Ἤτανε κρίμα ἕνα ολόκληρο σύμπαν νά χαθεῖ. "Σταθεῖτε. Γιά σκεφτεῖτε λίγο. Τί πα-

τε νά κάνετε; "Όχι... Καί πάλευε μέ δύναμη απίθανα μεγάλη κι άς τόν κρατούσανε τόσοι άνθρωποι, γιατί ήτανε πιά σίγουρος πώς τίποτα εξόν από τή δύναμή του τή σωματική δέν απόμενε γιά νά εμποδίσει τήν άγρια καί σκληρή απόφαση νά τόν σκοτώσουν. " Όχι, δέν πρέπει" παρακαλούσε μέ ψυχή γιομάτη από χτηνώδη, τρομερό, αποτρόπαιο φόβο. Μά όλοι μαζί τόν σούρνανε, δίχως σταματημό σιγά σιγά μέ δυσκολία, μέ τόν εφημέριο μπροστά ψέλνοντας περικοπές από τή Βίβλο. Κι άν - σκεφτότανε - υπήρχε Θεός, γιατί στεκότανε παράμερα; Τί σόϊ Θεός ήτανε γιά νά μή μπαίνει στή μέση; " Όχι. Όχι. Μή...". Μά κείνοι τόν τραβούσανε πάντα, τόν σούρνανε στό πεπρωμένο του. Τούς κοίταξε στά μάτια γιά νά βρεί κάποια σπίθα συμπόνιας. Μά όλοι τους ήτανε άνθρωποι πού δίνανε περσότερη αξία στό καθήκον από κάθε τί άλλο. Στό τέλος κατάφεραν νά τόν τραβήξουν έξω απ' τό κελλί του. Καί ξάφνου τότε, καθώς στεκότανε στήν άκρη τής αιωνιότητας ή τού τίποτα, ένοιωσε νά κουκουλώνεται από παγωμένο κύμα ανείπωτου τρόμου. Καί τότες ο μπόγιας, πού κάτι έκανε στό λαιμό του, φάνταξε στόν κατάδικο Πράουντφουτ σά φίλος στενός πού τόν βοηθούσε νά μπαρκάρει γιά μισεμό κι όλοι οι άλλοι πού σανε κοντά ήτανε οι φίλοι πού ρθανε στό μουράγιο νά τόν ξεπροβοδώσουνε προτού ανέβει στό καράβι γιά τό φοβερό ταξίδι του. Καί γι αυτό κι αυτός κολλούσε απάνω τους καί μ αδερφική συγκίνηση τούς αγκάλιαζε γιά τό ώρα καλή. Μά κείνοι μοιάζαν σά νά μήν είχανε καιρό γιά τέτοια. Κείνο πού τούς ένοιαζε ήτανε νά τελειώσει τό πέσιμο... Καί νά. ήρθε. Καί τότες όλα σκεπάστηκαν από μαύρα πηχτά σκοτάδια.

Άρχισε νά ξυπνάει τό μεγάλο λιμάνι, πού τό σκέπαζε ακόμα τό πούσι τής νυχτιάς. Από κάποιο τέρμα ξεκίνησε τό πρώτο τράμ. Ήτανε μισοάδειο. Ο εισπράχτορας σηκώθηκε τεμπέλικα γιά νά μαζέψει τά λεφτά τών εισιτήριων. Οι εφημερίδες είχανε τυπώσει αγγελίες μέ μεγάλα κόκκινα γράμματα καί τίς μοιράσανε στούς εφημεριδοπώλες πού στεκόντανε στίς γωνιές τών δρόμων.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ: Η ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΑΟΥΝΤΦΟΥΤ

Οί βιαστικοί διαβάτες τίς αγόραζαν καί σταματούσανε γιά νά διαβάσουνε μ αρρωστημένη περιέργεια.

Ο Πράουντφουτ διήλθε νύκτα ήρεμον καί ησθάνθη μεγάλην ανακούφισιν μετά τήν εξομολόγησίν του πρός τόν εφημέριον τών φυλακών, πρός τόν οποίον ωμολόγησε μετά συντριβής τήν διάπραξιν τού αποδιδομένου εις αυτόν φόνου τού Γουήβερ. Ο κατάδικος επρογευμάτισεν ελαφρώς καί κατόπιν μέ σταθερόν βήμα επροχώρησεν απαθώς πρός τήν αγχόνην. Από τής στιγμής τής εκκινήσεώς του από τόν θάλαμον φυλακίσεώς του μέχρι τής δι αγχόνης εκτελέσεως μετά βίας παρήλθον 25 δευτερόλεπτα τής ώρας.

Ουίλλιαμ Τζέραρντι (William Gerardi), σύγχρονος βρεττανός λογοτέχνης. Διασκευή στά ελληνικά Δημήτρη Θεοδωρίδη

Β΄ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥ

Τό πρόσωπο τοῦ δολοφόνου, φυσικά ἐσεῖς πῶς νά τό δεῖτε
ἀφοῦ συντρίψατε
μέ τίς γροθιές σας ὅλους τούς καθρέφτες;

Βασίλης Λιάσκας
Ἀπό τήν ποιητική συλλογή " Ἀτέλειωτη ἄσφαλτος"

Γ΄ Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΙ ΟΧΙ Η ΚΡΕΜΑΛΑ

Τόν καιρό τῆς πρώτης ἐμφάνισης τῆς ἀνθρωπότητας πάνω στή γῆ, τό σπίτι τῆς κοινωνίας στεριωνότανε ἀπάνω σέ τρεῖς κολῶνες, τή Δεισιδαιμονία, τήν Τυραννία, τή Σκληρότητα. Ἐδῶ κι ἀρκετό καιρό κάποια φωνή ἀναφώναξε μέ χαρά: "Η Δεισιδαιμονία ἔφυγε". Τελευταῖα κάποια ἄλλη φωνή εἶπε: " Η Τυραννία μᾶς ἄδειασε τή γωνιά". Ἦρθε πιά ο καιρός γιά μιά τρίτη φωνή νά φωνάξει: " Ο Δήμιος ἐξαφανίστηκε". Ἔτσι οι βάρβαρες συνήθειες τῶν παλιῶν καιρῶν η μιά πίσω ἀπ᾽τήν ἄλλη πέφτουν. Ἔτσι τό θέλει η Θεία Πρόνοια γιά νά ἀνεβάσει τό σημερνό ἄνθρωπο πιό ἀψηλά στό στρατί τῆς ἐξέλιξης.

Ἄς μή θαρροῦμε πώς η κοινωνική τάξη θά χαθεῖ μαζί μέ τό χάσιμο τῆς κρεμάλας, πώς τό κονάκι τῆς κοινωνίας θά πέσει γιατί θά λείπει η απαίσια πέτρα τῆς γωνιᾶς του. Πολιτισμός θά πεῖ ολόκληρη σειρά ἀπό καθημερινές ἀλλαγές στή μορφή.

Καί νά ποιά βοήθεια ζητᾶμε ἀπό σᾶς. Ζητᾶμε οἱ ποινικοί νόμοι μας νά γίνουν πολιτισμένοι. Ζητᾶμε οἱ εὐγενικές ἐντολές τοῦ Χριστοῦ νά διαποτίσουν τ᾽ἄρθρα τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα καί νά τά κάνουν νά λάμπουν ἀπό φῶς κι ἀνθρωπιά. Νά βλέπουμε τό ἔγκλημα σάν ἀρρώστια, οι δικαστές νά παραμεριάζονται ἀπ᾽ τούς γιατρούς, τά κάτεργα ἀπ᾽τά νοσοκομεῖα. Λευτεριά καί γειά νά σημαίνει τό ἴδιο. Βάλσαμο καί λάδι νά χύνουμε κεῖ πού ἄλλοτες βάζαμε σίδερο καί φωτιά. Νά γιατρεύουμε τό κακό μέ συμπόνια κι ὄχι μ᾽ὀργή Ζητᾶμε αὐτή τήν ἁπλή κι υπέροχη ἀλλαγή.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΡΕΜΑΛΑΣ

Βικτόρ Ουγκό (Victor Hugo, 1802 - 1885). Ἀπό τόν πρόλογο τοῦ βιβλίου του" Ἡ στερνή μέρα τοῦ κατάδικου"
Μετάφραση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

(συνέχεια)

Ε Ι Κ Ο Ν Ε Σ

Ὁδὸς ἄνω κατω μίη

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ